

MƏDƏNİYYƏT

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Azərbaycan-Türkiyə tərəfdaşlığının geniş spektri Ankarada müzakirə olunub

Prezident İlham Əliyev martın 10-da Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın dəvəti ilə Ankaraya işgüzar səfər edib. Çankaya Köşkündə dövlət başçılarının görüşü keçirilib.

Görüşdə Şuşa Bəyannaməsinin (15 iyun 2021-ci il) imzalanması və bu sənədin hər iki ölkənin parlamentində təsdiqlənməsi ilə Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq və dostluq münasibətlərinin müttəfiqlik əsasında daha da inkişaf etdiyi vurğulanıb. Postmünaqişə dövründə Azərbaycan ilə Ermənistan arasında əlaqələrin normallaşdırılmasının perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb. Həmçinin Zəngəzur dəhlizinin açılmasının, onun region üçün yaratdığı perspektivlərin, bu xüsusda Qars-Naxçıvan dəmir yolu xəttinin çəkilməsinin əhəmiyyəti qeyd olunub.

2020-ci il noyabrın 10-da imzalanmış üçtərəfli Bəyanatda təsbit olunmuş bütün müddəaların Ermənistan tərəfindən icrasının vacibliyi qeyd edilib, Türkiyə və Ermənistan nümayəndə heyətlərinin təmasları mövzusunda müzakirə aparılıb.

Söhbət zamanı Azərbaycan ilə Türkiyə arasında enerji sahəsində əməkdaşlığa toxunulub, bu xüsusda Cənub Qaz Dəhlizinin uğurla fəaliyyət göstərdiyi qeyd olunub, bu dəhliz vasitəsi ilə qardaş ölkəyə və Türkiyə ərazisindən keçərək Avropaya qaz təchizatının artırılması imkanları müzakirə edilib, həmçinin İğdır-Naxçıvan qaz xəttinin çəkilməsi və bununla bağlı Azərbaycanın dövlət büdcəsində investisiyanın nəzərdə tutulduğu vurğulanıb.

Görüşdə iqtisadi-ticarət əlaqələrinin daha da genişləndirilməsi barədə fikir mübadiləsi aparılıb, hərbi, hərbi-texniki, o cümlədən hərbi təlim və tədris sahələrində əməkdaşlığın uğurla davam etdirildiyi bildirilib, qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər müzakirə olunub.

Görüşdə Ukraynadakı hadisələrlə bağlı da fikir mübadiləsi aparılıb, Türkiyə və Azərbaycanın, eyni zamanda Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın müharibənin tezliklə dayandırılması istiqamətində şəxsi səyləri yüksək qiymətləndirilib.

Sonda Azərbaycan-Türkiyə müttəfiqlik əlaqələrinin inkişafından bir daha məmnunluq ifadə olunub və Prezident İlham Əliyev Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanı Azərbaycana səfərə dəvət edib.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Türkiyəyə işgüzar səfəri martın 10-da başa çatıb.

Təsviri sənət ustalarının yaradıcılığı daim diqqət mərkəzində olacaq

Mədəniyyət naziri Anar Kərimov martın 9-da Azərbaycan Rəssamlar İttifaqında (ARI) milli təsviri sənətin inkişafına töhfə verən sənətkarlarla görüşüb.

Nazir bildirib ki, "Şuşa lili" münasibətilə Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq olunan tədbirlər planında təsviri sənət sahəsi ilə əlaqədar bir sıra layihələr də yer alıb.

səh. 5

Xanın xatirəsi ilə havalanan musiqi axşamı

Qarabağımızın baş tacı qədim şəhərin adı ilə başlayan musiqi, muğam səhrli tədbirlərdən biri də Heydər Əliyev Sarayında baş tutdu. Ruhumuza layla dəyən muğam və təsniflərin bənzərsiz ifaçısı, ölməz Xan Şuşinskiyin xatirə gecəsinin sorağı ilə yüzrlərle musiqisevər saraya axın etdi.

səh. 3

Xanın
rəssamların
bayramı
sərgisi

səh. 3

Regionlarda mədəni fəaliyyəti necə səmərəli etməli?

Nazir Anar Kərimov Lənkərandə mədəniyyət müəssisələri ilə tanış olub

Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi sisteminə fəaliyyətin və idarəçiliyin təkmilləşdirilməsi, regionlardakı mədəniyyət müəssisələrində işin effektivliyinin artırılması məqsədilə bölgələrə səfər planı hazırlanıb. Plana uyğun olaraq mədəniyyət naziri Anar Kərimov martın 10-da Lənkəran şəhərinə səfər edib.

Xatırladaq ki, nazir fevral ayının əvvəlində qərb bölgəsinə səfər etmiş, Gəncə və Şəmkirdə mədəniyyət ocaqlarına baş çəkmişdi.

Nazir Anar Kərimov və Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Taleh Qaraşov əvvəlcə ümummilli lider Heydər Əliyevin şəhərin mərkəzindəki abidəsinə ziyarət edib, önünə gül dəstəsi qoyublar.

Anar Kərimov icra başçısının müşayiəti ilə Lənkəran şəhər Heydər Əliyev Mərkəzinə baş çəkib, müəssisənin fəaliyyəti ilə tanış olub. Foyədə açılan "Mərhəmət dünyanı xilas edəcək" adlı sərgi ilə tanışlıq zamanı məlumat verilib ki, təqdim olunan əsərlər mərkəzin rəsm studiyasının üzvləri tərəfindən hazırlanıb.

Anar Kərimov və Taleh Qaraşov Lənkərandə Dairəvi qalanı da ziyarət ediblər. Vaxtilə burada Lənkəran Dövlət Rəsm Qaleresiyası fəaliyyət göstərmişdi. Hazırda qalereya fəaliyyətini müvəqqəti olaraq şəhər Mədəniyyət Mərkəzində davam etdirir.

Bildirilib ki, Dairəvi qala restavratsiya olunsada, 2015-ci ilin fevral ayında güclü qar yağması nəticəsində qalanın dam örtüyünün müay-

yən hissəsi dağılıb. Tikili uzun illər təmir olunmadığından yağıntılar binanın içərisinə daxil olmaqla daxili konstruksiya öz mənfi təsirini göstərmişdi. Lənkəran Şəhər İcra Hakimiyyəti tərəfindən Dairəvi qalanının əsaslı təmiri ilə bağlı Nazirlər Kabinetinə və əlaqədar qurumlara müraciət edildikdən sonra tarixi abidənin bərpası Mədəniyyət Nazirliyində 2020-2023-cü illərdə dövlət büdcəsindən əsaslı vəsait qoyuluşu hesabına icrası nəzərdə tutulan layihələrin siyahısına daxil edilib. Hazırda abidənin əsaslı təmiri ilə bağlı layihə-smetə sənədləri hazırlanır. Dövlət büdcəsindən vəsait ayrılandıqdan sonra təmir-bərpa işlərinə başlanılacaq.

Sonra Anar Kərimov Lənkəran Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyinə baxış keçirib. Nazir 1924-cü ildən fəaliyyət göstərən muzeyin ekspozisiyasının müasir tələblərə uyğun yenidən qurulmasının vacibliyini bildirib, bununla bağlı müvafiq tapşırıqlar verib. Bildirək ki, muzey 1991-ci ildə Lənkəranın ilk çoxmərtəbəli binası olan Mir Əhməd xanın sarayına köçürülüb. Nazirə məlumat verilib ki, hazırda muzeydə 6678 eksponat mühafizə olunur. Muzeydəki eksponatlar Lənkəranın zəngin tarixini, mədəniyyətini, adət-ənənələrini əks etdirir.

davamı səh. 2-də

Martın 10-da Azərbaycan peşəkar milli teatrının 149 yaşı tamam oldu. 1873-cü ilin bu günündə Bakıda maarifçi Həsən bəy Zərdəbinin təşəbbüsü, gələcəyin böyük dramaturqu Nəcəf bəy Vəzirovun, aktyor Əsgər ağa Adigözəlovun və Realni məktəbin şagirdlərinin iştirakı ilə Mirzə Fətəli Axundzadənin "Lənkəran xanının vəzirini" komediyasının səhnələşdirilməsi ilə təməli qoyulan peşəkar Azərbaycan teatri bu illər ərzində zəngin inkişaf yolu keçib.

"Hər yerdə teatr" olsun!

Peşəkar milli teatrımız 149 yaşını qeyd etdi

Ötən illərdə əsasən teatr ictimaiyyəti tərəfindən bir sənət bayramı kimi qeyd olunan 10 mart – Milli Teatr Günü Prezident İlham Əliyevin 2013-cü ildə imzaladığı sərəncamla təqvimimizdə daha böyük ictimai mahiyyət, mədəni dəyər qazandı.

Təəssüf ki, 2020-ci ilin əvvəlindən dünyanı cənginə alan pandemiya ötən iki 10 martı meh bayram kimi qeyd etməyə imkan verməmişdi. Təxminən ilayırımdan artıq müddətdə teatr öz səhnəsindən və tamaşaçı ilə canlı ünsiyyətdən uzaq düşdü. 2021-ci ilin oktyabrından xüsusi karantin rejimində yumşalma ilə teatr sənəti də tədricən öz məcrasına qayıtmağa başladı. Teatr sənət

kimi meh sənətseverlə bilavasitə üz-üzə, tamaşaçı ilə canlı ünsiyyətdə yaşayır, nəfəs alır. Onu başqa sənətlərdən fərqləndirən bir mühüm cəhət də budur. Pandemiya ilə bağlı məhdudiyyətlərin aradan qalxmasından sonra, nəhayət, teatrlarımız peşə bayramlarını ənənəvi qaydada qeyd etməyin sevincini yaşayırlar. Mədəniyyət Nazirliyinin təşəbbüsü ilə teatr sənətkarlarının peşə bayramı münasibətilə paytaxtda həyata keçirilən "Hər yerdə teatr" layihəsi də bunun bir ifadəsidir. Layihə ölkəmizdə teatr sənətinin populyarlaşdırılmasını və milli teatrın daha geniş auditoriya arasında təbliği məqsədi daşıyır.

davamı səh. 2-də

Türk xalqlarının Novruz ənənələri

Daha sonra Qazaxıstanın ölkəmizdəki səfiri Serjan Abdıkərimov, Qırğızıstan səfiri Kayrat Osmanaliyev, Özbəkistan səfiri Bahrom Ağrafənov, Türkmənistan səfiri Məkan İşanquliyev, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Bakı təmsilçisi Mustafa Kamal Bəyazbayram və Milli Məclisin deputatı Hikmət Babaoğlu çıxış ediblər. Novruz bayramının dövlətlər səviyyəsində qeyd edilməsinin milli köklərə, adət-ənənələrə, tarixi keçmişə bağlılığın göstəricisi olduğu vurğulanıb.

Tədbirdə türk xalqlarının Novruz adət-lərini əks etdirən videoçarxlar nümayiş etdirilib, milli geyim və mətbəx nümunələri təqdim olunub.

Konfrans işini martın 11-də davam etdirəcək.

Pandemiya iki il arxada qaldı...

Martın 11-də COVID-19 pandemiyasının ikinci ildönümü tamam olur. Xatırladaq ki, Dünya Səhiyyə Təşkilatı 2020-ci ilin əvvəlində planetin dörd yanını sarımağa başlayan yeni növ koronavirus infeksiyasının global təhlükə həddinə çatdığını nəzərə alaraq, 11 mart 2020-ci il tarixindən pandemiya elan etmişdi.

Ötən iki ilimiz sərtləşdirilmiş, sonra qismən yumşaldılmış, ardınca yenidən sərtləşdirilmiş, daha sonra mərhələlərə yumşaldılan karantin rejimində keçib. Pandemiyanın

dalğaları bir-birini əvəz etdikcə koronavirusla yanaşı yaşamağa və ondan qorunmağa da tədricən öyrəşmişik.

Pandemiyanın ikinci ildönümü ərəfəsində, martın 6-dan Azərbaycanda xüsusi karantin rejimində növbəti – bu dəfə daha genişmiqyaslı yumşalma başlayıb. Daha öncə məhdudiyyət sayı qoyulan bütün kütləvi tədbirlərin keçirilməsinə icazə verilib. O cümlədən mədəniyyət obyektlərinin, kinoteatrların, teatrlar və konfrans zalının, istirahət və əyləncə məkanlarının fəaliyyəti ilə bağlı vaxt və say məhdudiyyəti aradan qaldırılıb.

Xatırladaq ki, Azərbaycanda sosial izolasiya tədbirləri 2020-ci ilin 14 martından qüvvəyə minmiş, xüsusi karantin rejimi isə rəsmən 30 mart tarixindən elan edilmişdi. Budəfəki yumşalma tədbirləri həyatın ümumi pandemiya öncəsi vəziyyətə (qapalı məkanlarda maska və COVID-19 pasportları nəzərə alınmaqla) qayıtması deməkdir.

Amma təhlükə hələ tam sövşməyib. COVID-19 virusu da heç bir yere getməyib, yan-yöremizdə, başımızın üstündə, bəlkə də ayağımızın altındadır. Odur ki, özümüzün də, yaxın-uzaq ətrafımızın da ümumi sağlığı naminə ehtiyatı əldən verməməliyik. Hamılıqla hamıdan muğayət olaq...

Kitabxana və nəşriyyat işi sahələrində
Türkiyə ilə əməkdaşlıq və
təcrübə mübadiləsi

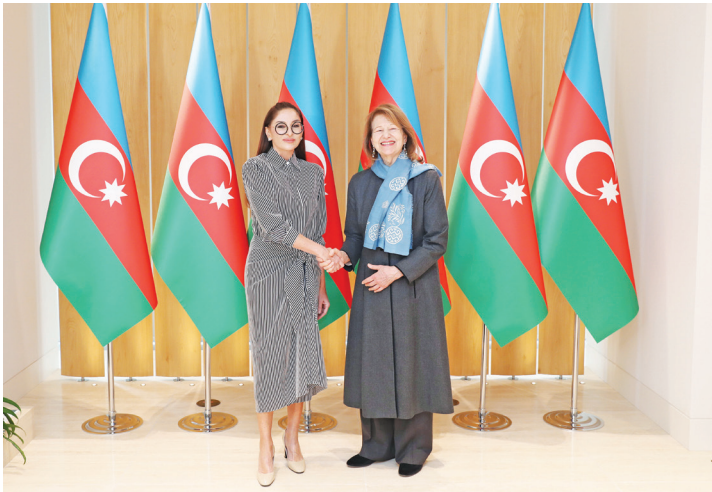
səh. 3

Cümhuriyyətin
qəzeti və
ana dilində
ilk dərslik

səh. 6

Birinci vitse-prezident Böyük Britaniya Baş nazirinin ticarət elçisi ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyeva martın 10-da Böyük Britaniya Baş nazirinin Azərbaycan üzrə ticarət elçisi Baronesa Emma Nikolson ilə görüşüb.

Görüşdə Azərbaycanla Böyük Britaniya arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının 30 illiyinin bu il qeyd olunduğu məmnunluqla vurğulanıb.

Sonra ölkələrimiz arasında bir çox sahələrdə əlaqələrin genişləndirilməsi məsələləri müzakirə edilib.

Xatırladaq ki, bir gün öncə Prezident İlham Əliyev Böyük Britaniya Baş nazirinin Azərbaycan üzrə ticarət elçisi Baronesa Emma Nikolsonu qəbul edib.

Görüşdə ikitərəfli əlaqələrin yüksək səviyyədə olduğunu və strateji tərəfdaşlıq zəminində inkişaf etdiyini vurğulayan dövlət başçısı Böyük Britaniya şirkətlərinin işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə fəaliyyət göstərməsini, xüsusilə şəhərlərin planlaşdırılması, minalardan təmizləmə və digər sahələrdə uğurlu fəaliyyətini diqqətə çatdırıb.

Baronesa Emma Nikolson diplomatik münasibətlərimizin qurulmasının bu il 30 illiyinin qeyd edildiyini məmnunluqla vurğulayaraq, iqtisadi, ticarət, enerji sahələrində ölkələrimiz arasında əməkdaşlıq və bu xüsusda BP-nin Azərbaycandakı fəaliyyətinin genişləndirilməsi məsələlərinə toxunub.

İşğal dövründə ermənilərin şəhər və kəndlərimizdəki tarixi, mədəni, dini abidələri və tikililəri vəhşicəsinə dağıtdıqlarını, torpaqlarımızda vandallıq əməlləri törətdiklərini deyən Prezident İlham Əliyev işğaldan azad edilmiş ərazilərdə Azərbaycanın daxili imkanlar hesabına həyata keçirdiyi genişmiqyaslı quruculuq prosesi barədə məlumat verib. Həmin ərazilərdə, ilk növbədə, infrastrukturun yaradılması, yollar, elektrik enerjisi, minalardan təmizləmə istiqamətində intensiv fəaliyyətin aparıldığını bildirib.

Söhbət zamanı ölkələrimiz arasında iqtisadi, ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsi, təhsil, mədəniyyət və digər sahələrdə əməkdaşlıq məsələlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Prezident TÜRKSÖY-un Baş katibi Düsen Kaseinovu təltif edib

Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatı – TÜRKSÖY-un Baş katibi Düsen Kaseinov “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu” ilə təltif edilib.

Prezident İlham Əliyev martın 9-da bununla bağlı sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, Düsen Kurabay oğlu Kaseinov TÜRKSÖY-da səmərəli fəaliyyətinə və təşkilatın üzvlər dövlətləri arasında mədəni əlaqələrin inkişafında xidmətlərinə görə təltif olunub.

Qeyd edək ki, martın 10-da Düsen Kaseinovun 75 yaşı tamam olub. Qazaxıstanın Əməkdar incəsənət xadimi Düsen Kaseinov Kurmanqazi adına Almatı Dövlət Konservatoriyasını bitirib, tanınmış skripka ifaçısı olub. Konservatoriya da dərş deyib, kafedra müdiri, professor, 1987-1997-ci illərdə rektor olub. Sonrakı illərdə Qazaxıstanın mədəniyyət naziri, Xarici İşlər Nazirliyinin xüsusi tapşırıqlar üzrə səfiri, MDB-də mədəni-humanitar əməkdaşlıq üzrə xüsusi nümayəndə vəzifələrində çalışıb. 2008-ci ildən TÜRKSÖY-un Baş katibidir.

Düsen Kaseinov 2012-ci ildə Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamı ilə Azərbaycan Respublikası ilə türkdillli dövlətlər arasında mədəni əlaqələrin möhkəmləndirilməsində xidmətlərinə görə “Dostluq” ordeni ilə təltif edilib.

Professor Düsen Kaseinovu 75 illik yubileyi və yeni təltif münasibətilə təbrik edən, möhkəm cansağlığı, gələcək fəaliyyətində yeni uğurlar arzulayıırıq.

Ölkəmiz beynəlxalq festivalda təmsil olunub

Macarıstanın Bekeşçaba şəhərində 4-6 mart tarixində keçirilən 18-ci Karpat Hövzəsi Ənənəvi Tekstil Festivalında ölkəmiz də təmsil olunub.

Mədəniyyət Nazirliyi Musz, qalereya və sərgilər şöbəsinin Muzey və daşınar Mədəni irs sektorunun müdiri, sənətsüənslıq üzrə fəlsəfə doktoru Altun Mikayıllı tədbirdə “Azərbaycan xalqları və tikmələri” adlı məruzə və təqdimatla çıxış edib. O, Azərbaycan xalça sənəti və bədii tikmələri, o cümlədən onlardan istifadə qaydaları, xalqımızın həyatındakı rolu və s. haqqında iştirakçılara geniş məlumat verib. Altun Mikayıllı festivalda iştirakına və uğurlu təqdimatına görə təşkilatçılar tərəfindən sertifikatla layiq görüldü.

Qeyd edək ki, festival Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatı – TÜRKSÖY, Macarıstan İrs Evi, Ənənəvi Macarıstan İncəsənəti Assosiasiyası, Bekeşçaba Şəhər Xalq Sənəti Dərnəyi və Gal Ferenc Universitetinin təşkilatçılığı ilə keçirilib. TÜRKSÖY-un Baş katibi Düsen Kaseinov açılış nitqində ənənəvi xalq sənəti nümunələrinin yaşadılmasının vacibliyini vurğulayaraq belə tədbirlərin əhəmiyyətini qeyd edib. Festival çərçivəsində konfrans və ənənəvi tikmə, qeyim və tekstil sahəsində çalışan sənətkarların əl işlərindən ibarət sərgi təşkil edilib.

Festivala Türkiyə, Sloveniya, Slovakiya, Bolqarıstan, Qırğızıstan, Qazaxıstan, Koreya və digər ölkələrin nümayəndələri qatılıb.

Regionlarda mədəni fəaliyyəti necə səmərəli etməli?

əvvəlki səh. 1-də

Sonra Anar Kərimov Lənkəran Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyinə baxış keçirib. Nazir 1924-cü ildən fəaliyyət göstərən muzeyin ekspozisiyasının müasir tələblərə uyğun yenidən qurulmasının vacibliyini bildirib, bununla bağlı müvafiq tapşırıqlar verib. Bildirək ki, muzey 1991-ci ildə Lənkəranın ilk çoxmərtəbəli binası olan Mir Əhməd xanın sarayına

Sovet İttifaqı Qəhrəmanı Həzi Aslanovun Lənkəran şəhərindəki ev-muzeyində olub. Bildirilib ki, muzey 1969-cu ildə açılıb və beş ekspozisiya zalından ibarətdir. 125 kvadratmetr sahəsi olan muzeydə 2373 eksponat mövcuddur.

Lənkəran şəhərinin mərkəz hissəsində yerləşən və XIX əsrdə inşa olunan tarixi-memari abidəsi – Böyük bazar məscidinə

vaxtda inşa edilən Dairəvi qalaya vaxtilə yeraltı yol var imiş. 1747–1786-cı illərdə tikildiyi ehtimal edilən mayak Lənkəran qalasının dayaq məntəqələrindən biri olub.

Nazir Lənkəran şəhər Uşaq rəssamlıq məktəbində də olub. Diqqətə çatdırılıb ki, təhsil ocağının yerləşdiyi bina tarixi əhəmiyyətli nəzərə alınaraq yeni aşkar olunmuş abidələrin siyahısına daxil edilib. Anar Kərimov tikilinin

dəniyyət Mərkəzində fəaliyyətini davam etdirir.

Anar Kərimov Lənkəran şəhər Mərkəzi Kitabxanasına, H.Rza-yeva adına 2 nömrəli Uşaq musiqi məktəbinə, Lənkəran Dövlət Dram Teatrına da baş çəkib, şəhər Mədəniyyət Mərkəzində olub. Burada regionun mədəniyyət və incəsənət işçiləri ilə görüş keçirilib. Sonra Lənkəran şəhər Mədəniyyət Mərkəzində “Şuşa

köçürüldü. Nazirə məlumat verilib ki, hazırda muzeydə 6678 eksponat mühafizə olunur. Muzeydəki eksponatlar Lənkəranın zəngin tarixini, mədəniyyətini, adət-ənənələrini əks etdirir.

Daha sonra mədəniyyət naziri tank qoşunları generalı, iki dəfə

baxış keçirən mədəniyyət naziri məscidin yaxınlığındakı yerli əhəmiyyətli tarix-memari abidəsi Hacı Qurban hamamının (XIX əsr) da vəziyyəti ilə tanış olub.

Lənkəran mayakı ilə tanışlıq zamanı Anar Kərimova məlumat verilib ki, mayakdan onunla eyni

qorunması və bərpası, habelə binanın Mədəniyyət Nazirliyinin balansına keçirilməsi ilə bağlı müvafiq tapşırıqlarını verib.

Qeyd edək ki, binanın qəzalı vəziyyətdə olması səbəbindən Uşaq rəssamlıq məktəbi müvafiq olaraq Lənkəran şəhər Mə-

lii” ilə bağlı hazırlanmış konsert proqramı təqdim olunub.

Qeyd edək ki, mədəniyyət naziri martın 11-də Astara şəhərindəki Heydər Əliyev Mərkəzində Lənkəran, Lerik və Astara rayonlarından olan vətəndaşların qəbulunu keçirəcək.

Teatr Xadimləri İttifaqında Milli Teatr Günü

Martın 10-da Azərbaycan Teatr Xadimləri İttifaqında (ATXİ) Milli Teatr Gününe həsr olunmuş tədbir keçirilib.

ATXİ-nin sədri, Xalq artisti Azər Paşa Nəmətov çıxış edərək Milli Teatr Günüün əhəmiyyətindən söz açıb, bununla əlaqədar hər il ölkəmizdə müxtəlif tədbirlərin təşkil olunduğunu qeyd edib. Bildirib ki, peşəkar Azərbaycan teatrının 149 yaşı tamam olsa da, ölkəmizdə teatr sənətinin kökləri çox qədimdir. Vurğulanıb ki, zəngin tarixi yol keçən Azərbaycan teatrının müasir inkişaf səviyyəsinə çatmasında görkəmli dramaturqlar, aktyor və rejissorlar böyük rol oynayıblar.

Mədəniyyət Nazirliyi İncəsənət və qeyri-maddi mədəni irs şöbəsinin müdiri Fərah Acalova Azərbaycan teatrının uğurlarından, teatrların maddi-texniki bazasının müasir dünya standartlarına uyğunlaşdırılmasından söz açıb.

Sonra Azərbaycan teatrının inkişafında xidmətləri olan bir qrup sənət adamına Azərbaycan Teatr Xadimləri İttifaqının fəxri fərmanları təqdim edilib.

Qeyd edək ki, əlamətdar sənət bayramı ərəfində, 6-9 mart tarixində Azərbaycan Teatr Xa-

dimləri İttifaqında gənc rejissorların yaradıcılığına həsr olunmuş “Baxış-2” festivalı da keçirilib.

Festivalda ATXİ-nin nəzdində fəaliyyət göstərən “Gənc rejissorların yaradıcılıq laboratoriyası”nın beş tamaşası təqdim olunub. Yaradıcılıq laboratoriyasının bədii rəhbəri Əməkdar incəsənət xadimi Bəhram Osmanovdur.

“Baxış-2” festivalının tamaşaları ATXİ-nin Mustafa Mərdanov adına səhnəsində nümayiş etdirilib. Festivala Milli Teatr Günündə yekun vurulub.

“Hər yerdə teatr” olsun!

əvvəlki səh. 1-də

Baş prodüseri Zaur Mirzəzadə olan layihənin əsas tərəfdaşları Dövlət Akademik Musiqili Teatrı, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti (ADMIU), “Gənclik Mall” və “Bakı Metropoliteni” QSC-dir.

Layihə çərçivəsində insanların sıx toplaşdığı məkanlarda – “İçərişəhər” metro stansiyasında və “Gənclik Mall” ticarət və əyləncə mərkəzində teatrların iştirakı ilə tədbir təşkil olunub. “İçərişəhər” stansiyasının vestibülündə, “Sahil”dən “Gənclik” stansiyasına doğru hərəkət edən qatırın içində və “Gənclik Mall”da nümayiş

olunan səhnəciklər şəhər sakinləri üçün əsl teatr bayramı ab-havası yaradıb.

Tədbirdə Akademik Musiqili Teatrın repertuarındakı “Paris Notr-Dama ithaf” və “Arşın mal alan” tamaşalarından parçalar nümayiş olunub, həmçinin ADMIU-nun aktyor ixtisası üzrə II kurs tələbələrinin ifasında səhnəcik göstərilib.

“Hər yerdə teatr” layihəsi sosial şəbəkələrin milli seqmentində də geniş rezonans doğurub, #həyerdeteatr və #MilliTeatrGünü heş-teqləri ilə çoxlu paylaşımlar edilib.

Azərbaycan teatr ictimaiyyəti ikillik aradan sonra, nəhayət,

peşə bayramını kütləvi tamaşaçı ilə üz-üzə – təkcə səhnədə, tamaşalar, premyeralarla deyil, belə maraqlı təqdimatlar, fleş-

moblarla da qeyd edir. Sənət yaşayır – onu yaşadanların, onu sevenlərin sayəsində...

Lalə

“Yaradan, yaşadan teatr”

Bu il 30 yaşını qeyd edən Qusar Dövlət Ləzgi Dram Teatrı 10 mart – Milli Teatr Günü münasibətilə tamaşaçılara Azərbaycan və ləzgi dillərində xüsusi kompozisiya təqdim edib.

“Yaradan, yaşadan teatr” adlı kompozisiyada Mirzə Fətəli Axundzadənin sevilmə sahə əsərlərindən parçalar, milli rəqslər, folklor nümunələri, Azərbaycan və ləzgi dillərində mahnı və şeirlər yer alıb.

Milli Teatr Günü ilə əlaqədar tamaşaçılar Qusar Mədəniyyət Sarayında multikulturalizmi təbliğ edən folklor nümunələri və yerli

əhalinin tarixi yaşam tərzini, xalq yaradıcılığını, folklorunu, sənətkarlığını əks etdirən sərgi ilə tanış olmaq imkanı da qazanıblar.

“Teatr baharı” müstəqil kollektivləri bir araya gətirdi

Xəbər verdikimiz kimi, Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi və nazirlik yanında ictimai Şuranın təşkilatçılığı ilə 2-7 mart tarixində Bakıda ilk dəfə “Teatr baharı” adlı Müstəqil teatrlar festivalı keçirilib.

Festivalın məqsədi ölkəmizdə teatr mühitinin yeni adlar və formalarla daha da zənginləşdirilməsi, səhnə sənətinin gənclər arasında populyarlığının artırılması, onların yaradıcılığının stimullaşdırılması idi.

Ümumilikdə 10 müstəqil teatr və teatr-studiyasının təmsil olunduğu sənət bayramında sənətsəvərlər R.Behbudov adına Dövlət

Mahnı Teatrının səhnəsində maraqlı, yeni üslub və formalarda hazırlanmış nümunələri izləmək imkanı qazandı.

Festivalın proqramında 11 tamaşa – “Laçın” teatr-studiyasının “Arzular bağı”, “M. Teatr”ın “Məsəl ya?..”, “ŞahMat” teatrının “Üstdəki dərinliklər”, “Səhnə” teatrının “Bir dəfə Qarabağda”, “Zəfər” teatr-studiyasının “Divok”, “Roskolnikov”, “Teatral” studiyasının “Pələng”, “Human” teatrının “Mənim”, Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti tələbələrinin təqdimatında “Karnaval”, “Cosmo” teatrının “Axır ki, bitdi...” və “Tənda” teatrının “İllüziyaçılar” tamaşaları yer almışdı.

“Filumena Marturano” səhnəyə çıxacaq

Peşə bayramı günündə milli dramaturgiyanın klassik nümunəsinə müraciət edərək repertuarından M.F.Axundzadənin “Lənkəran xanının vəzirli” tamaşasını göstərən Akademik Milli Dram Teatrı mövsümün ilk premyerasını bazar günü – martın 13-də tamaşaçıların ixtiyarına verəcək. Uzun müddətdir hazırlığı gedən və pandemiya üzündən xeyli ləngiyən “Filumena Marturano”, nəhayət, səhnəyə çıxacaq.

Teatrın mətbuat xidmətindən verilən xəbərlərə görə, tamaşa italyan dramaturqu Eduardo de Filippunun eyniadlı əsəri əsasında hazırlanıb. Tamaşanın bədii rəhbəri Xalq artisti Azər Paşa Nəmətov, quruluşçu rejissoru Əməkdar artist Nicat Kazımov, rejissoru Mehman Fətullayevdir. Əsəri Azərbaycan dilinə yazıçı Ülviyyə Heydərova tərcümə edib.

Quruluşçu rəssam Əməkdar mədəniyyət işçisi İlham Elxanovlu, işıq üzrə rəssam Rafael Həsənov, musiqi tərtibatçısı Kamil İsmayilov, rəqslərin quruluşçusu Lalə Hacıyeva, rejissor assistentləri Dilbər İsmayılova və Könül Kərimovadır.

Baş rolları Xalq artistləri Bəsti Cəfərova (Filumena Marturano) və Ramiz Novruz (Domeniko Soriano) oynayacaqlar.

Mədəniyyət sahəsində sıx əlaqələr ölkələrarası münasibətlərə töhfədir

Mədəniyyət Nazirliyində Pakistan səfiri ilə görüş

2022-ci ildə Azərbaycan Respublikası ilə Pakistan İslam Respublikası arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 illiyi tamam olur. İkitərəfli münasibətlərin bu əlamətdar yubileyi mədəni əməkdaşlığın genişlənməsi üçün də zəmin ola bilər.

Bu fikir martın 5-də mədəniyyət naziri Anar Kərimovun Pakistanın ölkəmizdəki fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri Bilal Haye ilə görüşündə vurğulanıb.

Səfiri salamlayan Anar Kərimov iki ölkə arasında tarixən mövcud olan dostluq və əməkdaşlıq əlaqələrindən söhbət açıb. Ölkəmizdə arasında mədəni əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi üçün əlverişli imkanların olduğu vurğulanıb.

Nazir ölkəmizin irəli sürdüyü "Mədəniyyət naminə sülh" (Peace4Culture) global kampaniyası barədə danışaraq, Pakistan İslam Respublikasını da bu global çağırışa qoşulmağa dəvət edib. Bildirib ki, bu kam-

paniya mədəni irsin qorunması, dinc və dayanıqlı sülhsevər cəmiyyətlərin qurulması, eləcə də sülhün əldə olunmasında mədəniyyətin rolu ilə yanaşı, mə-

dəniyyətin inkişafında sülhün rolunun öyrənilməsi məqsədi daşıyır.

Qəbula görə nazirə təşəkkürünü bildiren səfir Bilal Haye

mədəniyyət sahəsində daha sıx əlaqələrin ölkəmiz arasında ümumi münasibətlərin dərinləşməsinə töhfə verəcəyini bildirib.

Görüşdə Azərbaycan Respublikası ilə Pakistan İslam Respublikası arasında diplomatik əlaqələrin qurulduğu 30 il ərzində səmimi dostluq münasibətlərindən məmnunluq ifadə edilib və qarşılıqlı olaraq mədəniyyət festivallarının keçirilmə imkanları müzakirə olunub.

Eyni zamanda Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad olunmuş ərazilərində yenidənqurma və bərpa prosesində birgə əməkdaşlıq məsələləri barədə söhbət açılıb.

Görüşdə Pakistan səfirinin müavini Moazzam Ali Sahito da iştirak edib.

Xanın xatirəsi ilə havalanan musiqi axşamı

Bu il ölkəmizdə "Şuşa ili" kimi tarixə düşəcək. Azərbaycan mədəniyyətinin paytaxtı, şeir, sənət, musiqi, muğam beşiyi il ərzində silsilə tədbirlərlə alqışlanacaq...

Qarabağımızın baş tacı qədim şəhərin adı ilə başlayan

musiqi, muğam sehrli tədbirlərdən biri də martın 5-də Heydər Əliyev Sarayında baş tutdu. Ruhumuza layla deyən muğam və təsniflərin bənzərsiz ifaçısı, öl-məz Xan Şuşinskiyin xatirə gecəsinin sorağı ilə yüzrlərle musiqisevər saraya axın etdi.

"Şuşa ili" çərçivəsində keçirilən gecə əsl sənət meydanı idi.

Muğam və təsniflərimiz, xalq və bəstəkar mahnılarımız istedadlı ifaçıların zəngünlərində gah zillə qalxıb şahlanır, gah da bəmə düşüb nazlanırdı.

Şuşanın bulaqları kimi qayan səsler sırasında Xalq artistləri Mənsun Qurbanovun, Nəzakət Teymurova, Alim Qasimov, Mələkxanım Əyyubovanın ifaları dinləyiciləri öz təsirinə salıb ovsunlaya bilmişdi. Bu işdə, sözsüz ki, Xalq artisti Natiq Şirinovun rəhbərliyi ilə "Natiq" ritm qrupunun fərqli emosiyada müşayiətinin öz payı var idi.

Zövqlə tərtib olunmuş konsert proqramında Əməkdar artistlər Təyyar Bayramov, Sevinc Sarıyeva, Anar Şuşalı, Babək Niftəliyev, tanınmış xanəndələr Kamile Nəbiyeva, Səbinə Ərəbli, Mirələm Mirələmov, Anar Quliyev, Rəvanə Qurbanova, Eldəniz Məmmədovun çıxışları da xoş ovqat yaratdı.

Əməkdar artist Nailə Məmmədzaadənin rəhbərliyi ilə "Azər-

baycan mirvarisi" və Bakı Xoreoqrafiya Akademiyasının rəqs ansamblının ritmik, zərif və rəngarəng rəqs çəlgisi ümumi ovqatın təsir gücünü daha da artırmış oldu.

Onu da qeyd edək ki, ifaçıları Rövşən Qurbanovun rəhbərliyi ilə "Buta" instrumental ansamblı müşayiət edirdi.

Xatirə gecəsində Xan Şuşinskiyin repertuarından "Mahur-hindi", "Bayatı-Qacar", "Qatar" muğamları, "Qarabağ şikəstəsi", "Arazbarı", "Heyratı" zərbi muğamları ilə yanaşı, xalq mahnıları və təsniflər ifa olundu. Həmçinin, Xan Şuşinskiyin bəstələdiyi "Qəmərım", "Şuşanın dağları", "Ay gözəl", "Məndən gen gəzmə", "Al yanağında", "Dağlarda çiçək", "Gözəl yarım", "Dilbərim", "Ay qəşəng Ceyran", "Ay qara qız", "Qızılgül" kimi dillər əzbəri olan mahnıları da ifa olundu.

Həmidə

Canəli Əkbərov yad edildi

Martın 10-da Xalq artisti, görkəmli xanəndə Canəli Əkbərovun (1940–2021) anadan olmasının 82-ci ildönümü tamam oldu. Canəli Əkbərov zəngin yaradıcılıq fəaliyyəti ilə bərabər uzun illər səmərəli pedaqoji fəaliyyət də göstərmiş. Sənətkar Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti (ADMİU) Muğam kafedrasının professoru olub, kafedraya rəhbərlik edib.

Martın 9-da Beynəlxalq Muğam Mərkəzində (BMM) Canəli Əkbərovun xatirə gecəsi keçirildi. Tədbir BMM-in dəstəyi və ADMİU-nun Muğam kafedrasının təşkilatçılığı ilə gerçəklaşdı. Tədbirin rejissoru Əməkdar incəsənət xadimi Hafiz Quliyevdir. Əvvəlcə ekranda Canəli Əkbərovun ifasında lent yazısı nümayiş olundu.

Tədbirin aparıcısı – Əməkdar artist, ADMİU-nun dosenti Azad Şükürov qonaqları salamlayaraq musiqi axşamının təşəbbüsünün universitetin Muğam kafedrasının müdiri, Xalq artisti Teyyub Aslanov tərəfindən irəli sürüldüyünü dedi: "Təəssüf ki, bu tədbir Canəli Əkbərovun sağlığında keçirilmədi. Bir yerdə çalışdığımız, acılı-şirninli günlər keçirdiyimiz insanları unutma-

malıyıq. Canəli Əkbərov öz həyatını Azərbaycan musiqisinin inkişafına həsr edən sənətkarlardandır. O, milli xanəndəlik məktəbinin nailiyyətlərini layiqincə davam etdirib və Azərbaycan musiqi mədəniyyəti xəzinəsinə töhfələr verib. Sələflərinin yaradıcılıq ənənələrinə sadıqlıq və muğamın klassik ifa tərzinin qorunub saxlanması onun altmış ildən artıq fəaliyyə-

tinin başlıca qayesini təşkil edib. Canəli Əkbərovun ifasında səslənən "Orta mahur", "Çahargah", "Arazbarı", "Heyratı" və digər qədim muğamlarımız, bir çox təsniflər və xalq mahnıları, həmçinin muğam operalarında yaradığı partiyaalar Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin inciləri sırasındə özünəməxsus yer tutur".

Sonra gecədə Xalq artistləri Teyyub Aslanov, Gülyaz Məmmədova, Gülyanaq Məmmədova, Simarə İmanova, Əməkdar artistlər Zakir Əliyev, Bəsti Sevdıyeva, Ruzə İbişovanın ifasında vaxtilə mərhum sənətkarın repertuarında geniş yer tutmuş "Ay qəşəng Ceyran", "Bayatı-Şiraz", "Mahur", "Şahnaz" təsnifləri və "Leyli və Məcnun" operasından görüş səhnəsi, "Aşıq Qərib" operasından ayrılıq səhnəsi təqdim olundu. Xanəndələri ADMİU-nun müəllim heyəti – Əməkdar artistlər Əliəğa Sədiyev (tar), Toğrul Əsədullayev (kamança), Fəridə Məlikova (kamança), Ramin Rzayev (tar) müşayiət edirdi.

L.Azəri

"Həyatın ilmələri"

Qocaman xalçaçı haqqında sənədli filmin təqdimatı

Martın 9-da Nizami Kino Mərkəzində "Həyatın ilmələri" sənədli filminin təqdimatı keçirildi. Film Azərbaycan xalça sənətinin inkişafında, bu qədim mirasın gələcək nəsillərə ötürülməsində mühüm ödəmələri olan Əməkdar mədəniyyət işçisi Zəhra Əliyevaya həsr olunub.

Mədəniyyət Nazirliyinin sifarişilə "Səlnaməfilm" studiyasında istehsal olunan filmin ssenari müəllifi Şirin Məlikova, rejissoru

Mübariz Nağıyev, operatoru Fəhri İmamquliyev, icraçı prodüseri Azad Axundov, prodüseri Nazim Hüseynovdur.

Təqdimatda nazirliyin Audiovizual və interaktiv media şöbəsinin müdiri Rüşət Həsənov, mədəniyyət xadimləri, filmin yaradıcı heyəti iştirak edirdi.

Giriş sözü söyləyən Azərbaycan Milli Xalça Muzeyinin direktoru, Əməkdar mədəniyyət işçisi Şirin Məlikova qeyd etdi ki, Zəhra Əliyeva həyatını xalçaçılıq sənətinə həsr edib: "O, uzun

illərdir Milli Xalça Muzeyində çalışır. Muzeyimizdə Ənənəvi texnologiyalar şöbəsi fəaliyyət göstərir. Bu şöbədə biz unudulmuş və unudulmaqda olan xalça texnologiyalarını bərpa edirik. Bu işdə Zəhra xanımın rolu əvəzsizdir. O öz bilik və təcrübəsini toxucularımızdan əsirgəmir".

Şirin Məlikova bildirdi ki, Zəhra Əliyeva ekran işində bir aktrisa kimi də çıxış edir, baş qəhrəmanı – özünü oynayır: "O, filmə öz həyatı, müəllimləri və onlarla birgə yaratdığı xalçaları haqqında danışır. Belə bir yaradıcı insanı hər kəs tanımalıdır..."

Filmin rejissoru Mübariz Nağıyev dedi ki, heç bir aktyor bu ekran əsərində Zəhra xanım kimi təbii oynaya bilməzdi: "Filmin qəhrəmanı həm kadrdə, həm də kadr arxasında ehl bir atmosfer yaratdı ki, çəkilişlər zamanı yaradıcı heyət demək olar, yorulmadı. Mən özümü çox xoşbəxt

hiss edirəm ki, Zəhra xanım kimi bir insanı tanıdım. Arzu edirəm ki, o hələ uzun illər gənc xalçaçılara bu sənətin sirlərini öyrətsin..."

Çıxışlardan sonra "Həyatın ilmələri" filmi nümayiş olundu. Ekran çıxış qəhrəmanı Zəhra Əliyeva çiniş edərək göstərilən diqqətə görə tədbir iştirakçılarına təşəkkürünü bildirdi.

Qeyd edək ki, Zəhra Əliyevanın həyat hekayəsi əsasında çəkilən filmə qocaman sənətkarın zəngin yaradıcılıq təcrübəsi və həyat yolu öz əksini tapıb. Filmə həmçinin arxiv materiallarına istinadən görkəmli xalçaçı rəssamlar Lətif Kərimov, Cəfər Mücəri və Kamil Əliyev haqqında xatirələr yer alıb. Sənədli film Bakıda – Zəhra Əliyevanın evində, Milli Xalça Muzeyində, eləcə də İsmayılı və Xızı rayonlarında lentə alınıb.

Nurəddin Məmmədli

İranla mədəni əməkdaşlıq məsələləri müzakirə olunub

Azərbaycanın İran İslam Respublikasındakı səfəri Əli Əlizadə bu ölkənin mədəniyyət və islami irşad naziri Məhəmməd Mehdi İsmaili ilə görüşüb.

Səfirlikdən verilən məlumata görə, görüşdə iki ölkə arasında mədəniyyət sahəsində əlaqələrin davam etdirilməsi, beynəlxalq və regional təşkilatlar çərçivəsində bu sahədə əməkdaşlığın gücləndirilməsi, mədəni mübadilə, qastrol, sərgi, konfrans və digər birgə tədbirlərin təşkili məsələləri müzakirə olunub.

Səfir Azərbaycanın otuz ilə yaxın Ermənistanın işğalı altında qalmış ərazilərində tarixi və mədəni abidələrinin, məscidlərin dağıdılması və təhqir olunması haqqında məlumat verərək, bu abidələrin bərpasının bu gün Azərbaycan üçün prioritet məsələlərdən olduğunu bildirib.

Diplomat Azərbaycanın "Mədəniyyət naminə sülh" global kampaniyası təşəbbüsü ilə çıxış etdiyini və İranın da nüfuzlu mədəni, ictimai-siyasi xadimlərinin sözügedən təşəbbüs çərçivəsində fəaliyyətlərə qoşula biləcəyini qeyd edib.

Xatırladaq ki, "Mədəniyyət naminə sülh" (Peace4Culture) global kampaniyası 2021-ci ildə Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin təşəbbüsü ilə irəli sürülüb.

Görüşdə həmçinin qarşılıqlı səfərlərin təşkili və pandemiya şəraitinin yaxşılaşması ilə mədəniyyət günlərinin keçirilməsi ənənəsinin bərpası, eləcə də qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Kitabxana və nəşriyyat işi sahələrində əməkdaşlıq və təcrübə mübadiləsi

Azərbaycan nümayəndə heyəti

Türkiyədə səfərdədir

Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi və Türkiyə Cümhuriyyəti Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi arasında kitabxana və nəşriyyat işi sahələrində geniş şəkildə əməkdaşlıq və təcrübə mübadiləsi başlanıb.

Türkiyə tərəfinin dəvəti ilə Mədəniyyət Nazirliyi və Azərbaycan Milli Kitabxanasının əməkdaşlarından ibarət nümayəndə heyəti İstanbul Beynəlxalq Nəşirlər Həftəsinə və kitabxana işi üzrə təlimlərə qatılıb.

Türkiyə Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin tabeliyində olan xalq kitabxanalarının fəaliyyətinə dair təlimlər 6 mart tarixində keçirilib. Nümayəndə heyəti xalq kitabxanalarında tətbiq olunan təsnifləşdirmə və indeksləşdirmə sistemləri ilə tanış olub. UOT (Universal Onluq Təsnifatı), KBT (Kitabxana Bibliografiya Təsnifatı) mövzularında fikir mübadiləsi aparılıb, iki ölkə arasında kitabxana işi üzrə sistemlərin eyniləşdirilməsi perspektivləri müzakirə edilib.

Nümayəndə heyəti həmçinin martın 7-də Nəşirlərin Fikir Marafonu (Ideathon) və Beynəlxalq Ədəbi Tərcümə Proqramının açılış mərasimlərində iştirak edib və keçirilən tədbirlərin formatı və iş prinsipi ilə tanış olub.

Martın 9-da Nəşirlərin Fikir Marafonu qaliblərinin mükafatlandırma mərasimi keçirilib.

Qeyd edək ki, İstanbul Beynəlxalq Nəşirlər Həftəsində kitabxana və nəşriyyat işi üzrə 72 ölkədən 332, Türkiyə Respublikasından isə 223 iştirakçı təmsil olunub.

Azərbaycan heyətinin tərkibinə Mədəniyyət Nazirliyinin Kitab sənayesi şöbəsi Nəşriyyatlarla iş sektorunun müdiri Xəyal Məmmədov, şöbənin baş məsləhətçisi İslam Hüseynov və Azərbaycan Milli Kitabxanasının əməkdaşı Nazim Azakov daxildir.

Kitabxana və nəşriyyat işi üzrə təlimlər və təcrübə mübadiləsi mart ayının 13-dək davam edəcək.

Xanım rəssamların bayram sərgisi

Mədəniyyət Nazirliyi və Azərbaycan Dövlət Rəsm Qalereyasının təşkilatçılığı ilə martın 7-də Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrında Beynəlxalq Qadınlar Gününə həsr olunmuş sərgi keçirilib.

Sərgi cəmiyyətdə qadının roluna diqqət çəkmək, onların yaradıcılığının dəstəklənməsi, rəssamlıq sənətinə marağı artırmaq, bu mövzuya həsr olunan əsərlərin təbliği məqsədilə təşkil edilib.

Dövlət Rəsm Qalereyasının direktoru Qalib Qasimov çıxış edərək sərginin əhəmiyyətindən danışib, Azərbaycan qadınını cəmiyyətin müxtəlif sahələrində tutduğu mövqeyə diqqət çəkib.

Sonra tədbir iştirakçıları sərgi ilə tanış olublar. Sərgidə Elnarə Xanlarovanın "İşıqlı dünyam", Əfsan Əsədovanın "Güllər", Aytən Əkbərovanın "Qadın günəşdir", Fəridə Həsənlının "Azərbaycan gözəli", Mələhət İsmayılın "Əsrin gözəli", Gülpərə Məmmədovanın "Lavanda", Təhmimə Əlinin "Məsum baxışlar" – ümumilikdə 30-a yaxın rəssamların əsərləri nümayiş olunub.

“Qarabağın incisi”

Xaçmaz Regional Mədəniyyət İdarəsi (RMI) Siyəzən rayon Mərkəzi Kitabxanasında “Şuşa, sən azadsan!” mövzusunda tədbir keçirilib. Tədbirdə şagirdlər Vətənimizə, şəhidlərə və Şuşaya həsr edilmiş şeirlər söyləyib, “Xudayar təsnifi”ni ifa ediblər.

Şirolıyeva, rayon Mərkəzi Kitabxanası Uşaq şöbəsinin müdiri Vüsalə Əsgərova çıxış ediblər.

Şirolıyeva, rayon Mərkəzi Kitabxanası Uşaq şöbəsinin müdiri Vüsalə Əsgərova çıxış ediblər.

Folklor evində “O olmasın, bu olsun”

Sabirabad RMI-nin əhatə etdiyi Şirvan şəhər Folklor evində Üzeyir Hacıbəylinin “O olmasın, bu olsun” musiqili komediyası nümayiş etdirilib. Tamaşa Şirvan şəhər Mədəniyyət Mərkəzinin həvəskar kollektivi tərəfindən səhnələşdirilib.

Tamaşadan sonra F.Qurbanzadə həvəskar kollektivi təbrik edib, yaradıcılıq uğurları arzulayıb.

Regional idarələrin təşəbbüsü ilə film nümayişləri

Sumqayıt RMI Sumqayıt şəhər N.Nərimanov adına Mədəniyyət Mərkəzində Vətən müharibəsində şanlı Zəfərimizə həsr olunan “Biz” tarixi-sənədli filminin təqdimatı keçirilib. Film Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi ilə Bakı Media Mərkəzi və C.Cabbarlı adına “Azərbaycanfilm” Kinostudiyası tərəfindən istehsal olunub.

Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında qəhrəmancasına döyüşən Azərbaycan əsgərinin, eləcə də arxa cəbhədə vətənpərvər insanların bu tarixi Qələbənin əldə olunmasında rolu əks etdirilib.

RMI-nin əməkdaşları, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Mədəniyyət Nazirliyinin sifarişli ilə “Salnaməfilm” studiyasının 2021-ci ildə istehsal etdiyi sənədli filmin ideya müəllifi Şahin Sina-ri, ssenaristi və rejissoru Tahir Tahiroviç, operatorları Rafiq Əliyev və Patrik Lyodovik, prodüseri Nazim Hüseynovdur. Əhmədiyyə Cəbrayıllov obrazını aktyor İqbal Əliyev canlandırıb.

“Qarabağa kitabla gedək!” — kampaniya davam edir

İşğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə kitabxanaların fondlarının bərpası ilə əlaqədar Mədəniyyət Nazirliyi və Milli Kitabxananın birgə həyata keçirdiyi “Qarabağa kitabla gedək!” kampaniyası davam edir.

Abşeron rayonu üzrə nümayəndə İlham Manafov toplanan kitabların Milli Kitabxanaya təqdim olunacağını bildirib.

Masallı RMI Masallı rayon Heydər Əliyev Mərkəzi və Masallı şəhər 11 illik İncəsənət məktəbinin birgə layihəsi olan “Qarabağın incisi – Şuşa” adlı rəsm müsabiqəsi başa çatıb. Müsabiqədə I, II, III yerlərə layiq görülməklə yanaşı fəxri fərmanla təltif edilib. Digər iştirakçılara isə təşəkkürnamələr təqdim olunub.

İsmayıl RMI Şamaxı rayon Mədəniyyət Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə “Əziz Şuşa, sən azadsan!” adlı tədbir keçirilib. Tədbirdə RMI-nin Şamaxı rayonu üzrə nümayəndəsi Rəfail Tağızadə, Şamaxı rayon Heydər Əliyev Mərkəzinin elmi işçisi Pərvin

4 region

Lənkəran Dövlət Dram Teatrının truppası martın 8-də Salyan və Neftçala rayonlarında qastrol səfərində olub. Kollektiv repertuara yeni daxil edilən “Haqqın 44 günü” tamaşasını yerli sənətkarlar təqdim edib.

Teatrın baş rejissoru Anar Bəbalının müəllifi olduğu və quruluş verdiyi səhnə əsəri “Şuşa lili”nin tədbirlər planı çərçivəsində hazırlanıb. Vətən müharibəsində 44 gün ərzində qazanılmış Zəfərin qəhrəmanlıq dastanı kimi təqdim olunduğu tamaşada xalqımızın igid oğullarının göstərdiyi şücaət obrazlı şəkildə əksini tapıb. Tamaşada həmçinin Birinci Qarabağ müharibəsində baş verən hadisələr, müharibələrin insanların taleyinə təsiri və ağrı-acılarından bəhs olunur.

Lənkəran teatrı Salyan və Neftçalada qastrol səfərində olub

Səhnə əsəri Salyan və Neftçalada böyük maraq doğurub, tamaşaçıların sürəkli alqışları ilə qarşılanıb. Tamaşanın quruluşçu rəssamı Adil Əsədli, musiqi tərtibatçısı Fərahim Fərəcovdur. Əsas rolları teatrın gənc aktyorları Sayad Əliyev, Emil Rzaev, Güler Kərimova, Şəbnəm Hüseynova, Aysel Cahangirova, Amil İbrahimov, Teymur Hacızadə və Günel Abbaszadə ifa ediblər.

Teatrın direktoru Tofiq Heydərovun sözlərinə görə, “Haqqın 44 günü” tamaşasının “Şuşa lili” çərçivəsində digər bölgələrdə də nümayiş nəzərdə tutulub.

Xalq teatrının “Gəl, qohum olaq” tamaşası

Xəbər verdikimiz kimi, Ağdaş rayon Mədəniyyət Mərkəzinin nəzdində fəaliyyət göstərən Xalq teatrında İsi Məlikzadənin “Gəl, qohum olaq” əsəri əsasında tamaşa hazırlanıb. Tamaşanın quruluşçu rejissoru və baş rolun ifaçısı Xalq artisti Valeh Kərimovdur.

Ağdaş RMI Ağdaş rayon Heydər Əliyev Mərkəzində tamaşaya daxili baxış keçirilib. RMI-nin rəisi Səxavət Məmmədov çıxış

edərək aktyor heyətinin düzgün seçildiyini bildirib. O, eyni zamanda səhnə dekorasiyasında olan bir sıra çatışmazlıqları diqqətə çatdırıb.

Rayon Mədəniyyət Mərkəzinin direktoru Xəlid Zamanov əməkdaşların Valeh Kərimov kimi sənətkarla eyni səhnədə uğurla çıxış etməsindən razılığını bildirib.

Sonda Xalq artisti Valeh Kərimov yaradılan şəraitə görə regional idarənin rəhbərliyinə və kollektive təşəkkürünü bildirib.

Qeyd edək ki, “Gəl, qohum olaq” tamaşası 7-9 mart tarixində Ucar, Ağdaş və Zərdab rayonlarında nümayiş olunub.

“Gəncəsənət” — sərgi-yarmarka növbəti dəfə keçirilib

Gəncə RMI, Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti, Gəncə Destinasiya Menecmenti Təşkilatı və digər tərəfdəş qurumların dəstəyi, Gəncə İctimai İştirakçılıq Məclisinin təşəbbüsü ilə növbəti dəfə “Gəncəsənət” sərgi-yarmarkası keçirilib. Xatırladaq ki, ötən ildən reallaşdırılan layihə Gəncə regionunun sənət mühitini canlandırmaq və tanımaq məqsədi daşıyır.

“Gəncəsənət” baharı yeni nəfəslə qarşılayır! de-vizi ilə təşkil olunan sərgi-yarmarka Gəncə Dövlət Filarmoniyasının yaxınlığındakı “Urban” Mərkəzində açılıb. Tədbirdə Avropa İttifaqının Azərbaycan-dakı Nümayəndəliyinin rəhbəri, səfir Peter Mixalko, Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının müavini Adil Tağıyev, Gəncə RMI-nin rəisi Vasif Cənnətov, Gəncə Destinasiya Menecmenti Təşkilatının direk-

toru Zaur Bayramov və başqaları iştirak ediblər.

Sərgi-yarmarkada Gəncə şəhəri və qərb bölgəmizdə yaşayan sənətkarların əl işləri, həmçinin bölgənin mətbəx nümunələri, kənd təsərrüfatı məhsulları təqdim olunub.

Yel çərşənbəsi qeyd edilib

Gəncə RMI-nin təşəbbüsü, Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin dəstəyi və Gəncə şəhər Uşaq incəsənət məktəbinin təşkilatçılığı ilə Yel çərşənbəsinə (bu il martın 8-nə təsadüf edib) həsr olunan tədbir keçirilib.

Tədbirdə Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov, Milli Məclisin deputatları Nəqif Həməzəyev, Pərvin Kərimzadə, Müşfiq Cəfərov, Gəncə RMI-nin rəisi Vasif Cənnətov, Türkiyənin Gəncədəki bir konsulu Zeki Öztürk, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Tədbirdə əvvəlcə aşiq həvaları səsləndirilib, qədim zamanlardan Novruz şənliklərinə rəng qatan “Məral” rəqsi təqdim olunub. Gəncə Rəssamlıq Məktəbi və Uşaq-gənclər inkişaf mərkəzi yetimlərinin əl işlərindən, habelə Gəncə Şəhər Tarix-Diyarşünaslıq Muze-

yinin eksponatlarından ibarət sərgiyə baxış keçirilib. “Xəmsə” zərb alətləri və “Gəncə qönçələri” rəqs ansamblının çıxışları maraqla qarşılanıb.

Baharın gəlişini tərənnüm edən musiqilər ifa olunub, bayatılar səsləndirilib, Üzeyir Hacıbəylinin “Arşın mal alan” musiqili komediyasından parça təqdim edilib. Şəhəri bayram tonqalı ətrafında “Yallı” rəqsi və “Azərbaycan” mahnısı ilə yekun vurulub.

8 Mart – Beynəlxalq Qadınlar Günü münasibətilə bölgələrdə fəaliyyət göstərən mədəniyyət müəssisələrində müxtəlif səpkili tədbirlər təşkil olunub.

Bərdə rayon Mədəniyyət Mərkəzində keçirilən tədbirdə çıxış edən Bərdə RMI-nin rəisi İlyas Hacıyev bayram münasibətilə başda şəhid anaları olmaqla bütün Azərbaycan qadınlarını təbrik edib. RMI-nin tabeliyindəki Tərtər rayon Heydər Əliyev Mərkəzində “Cənnətin özdür şəhid anası” adlı tədbir keçirilib.

Sumqayıt RMI Sumqayıt şəhər N.Nərimanov adına Mədəniyyət Mərkəzində “Dostluq” Mədəniyyət evində “Qadınlar bir çiçəkdir” adlı konsert proqramı keçirilib. İdarə rəisi Rəşad Əliyev qadınlara təbriklərini çatdırıb, mədəniyyət sahəsində çalışan bir qrup xanıma fəxri fərmanlar təqdim edilib. RMI-nin kollektivi əlamətdar gün münasibətilə sumqayıtlı şəhid analarına da baş çəkib.

Mədəniyyət işçiləri Həmkarlar İttifaqı (MİH) Masallı rayon komitəsinin təşəbbüsü ilə mədəniyyət sahəsində fəaliyyət göstərən bir qrup qadınla görüş keçirilib. Masallı RMI-nin rəisi Bəxtiyar Qulincov təbrik nitqi ilə çıxış edib. Görüşün sonunda xanımlara hədiyyələr təqdim olunub.

İsmayıl RMI Qəbələ Dövlət Rəsm Qalereyasında xanım rəssamların əl işlərindən ibarət “Dünyamızı gözəlləşdirən qadınlar” adlı sərgi təşkil edilib.

Dünyanı gözəlləşdirən zəriflər

Şəki RMI Şəki şəhər M.F.Axundzadə adına Mədəniyyət Mərkəzində “Qadınlar həyatın əbədi gözəlliyidir” adlı ədəbi-bədii axşam keçirilib. Zaqatala rayon Mərkəzi Kitabxanasında keçirilən “Azərbaycan qadını bu gün” adlı tədbirdə çıxış edən şəhid anaları Vətən uğrunda canlarından keçən qəhrəman övladları ilə fəxr etdiklərini söyləyiblər.

Kürdəmir RMI-nin rəisi Faiq Xudanlı və Xocavənd Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Eyvaz Hüseynov Xocavənd rayon Mədəniyyət evində mədəniyyət müəssisələrində çalışan qadınlarla görüş keçiriblər.

Ağstafa RMI Ağstafa rayon Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən tədbirdə çıxış edən mərkəzin direktoru Ləman Cəlilova əlamətdar gün münasibətilə qadınları təbrik edib. Ə.Cəfərov adına Tovuz rayon Mədəniyyət Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə keçirilən tədbirdə konsert proqramı təqdim olunub.

Şəmkir RMI Şəmkir şəhər Ə.Cavad adına Mədəniyyət Mərkəzi, bir sıra mədəniyyət evi və klubların təşkilatçılığı ilə konsert proqramı təqdim edilib.

Ağcabədi RMI Ağcabədi şəhər Ü.Hacıbəyli adına Qarabağ Muğam Mərkəzində təşkil olunan tədbirdə məktəbin müəllim və şagird kollektivi xalq və bəstəkar mahnılarını ifa ediblər.

Biləsuvar RMI-nin əməkdaşları Vətən müharibəsi şəhidi Elməddin Babayevin ailəsini ziyarət ediblər. Salyan rayon Mədəniyyət Mərkəzi və rayon Tarix-Diyarşünaslıq Muzeyinin birgə təşkilatçılığı ilə bayram tədbiri keçirilib.

Ağdaş RMI Ağdaş rayon Mədəniyyət Mərkəzi və Turyançay qəsəbə Sənətkarlıq evinin birgə təşkilatçılığı ilə konsert proqramı keçirilib. Ağdaş Dövlət Rəsm Qalereyasında bayram münasibətilə sərgi təşkil edilib.

Sabirabad RMI Şirvan Dövlət Rəsm Qalereyasında satış-sərgisi təşkil olunub. Sərgidə qalereya əməkdaşları, dərnək üzvləri, həmçinin Şirvan şəhərində yaşayan dekorativ-tətbiqi sənət ustalarının 60-a yaxın əl işi nümayiş etdirilib.

Lənkəran RMI Lənkəran şəhər MKS-də “Şəhid anası, bayramın mübarək!” adlı tədbir keçirilib. Tədbirdə Lənkəran MKS-nin direktoru Nuranə Nəsirova çıxış edib.

Gəncə RMI-nin təşkilatçılığı ilə “Qadınlara özəl” adlı bayram konserti keçirilib. Tədbirdə F.Əmirov adına Gəncə Dövlət Filarmoniyası Kamera orkestrinin solistləri Elmir Pişnamazov, Vasif Bayramov (tarda Əli Əliyev) və Gəncə şəhər 4 nömrəli Uşaq musiqi məktəbi Vokal şöbəsinin V sinif şagirdi Şöhrət İsmayilov çıxış ediblər.

Təsviri sənət ustalarının yaradıcılığı daim diqqət mərkəzində olacaq

Mədəniyyət naziri fırça ustaları ilə görüşüb

Mədəniyyət naziri Anar Kərimov martın 9-da Azərbaycan Rəssamlar İttifaqında (ARI) milli təsviri sənətin inkişafına töhfə verən sənətkarlarla görüşüb.

Nazir 44 günlük Vətən müharibəsində Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusunun 30 ilə yaxın işğal altında olan torpaqlarımızı azad

etdiyini və ərazi bütövlüyümüzün bərpasından ötən müddətdə Azərbaycanın mədəniyyət və sənət beşiyi sayılan Qarabağa mədəniyyətin qaytarılması istiqamətində mühüm işlərin görüldüyünü vurğulayıb.

Anar Kərimov Prezident İlham Əliyevin 2022-ci ilin ölkəmizdə "Şuşa ili" elan edilməsi haqqında sərəncam imzaladığını və bununla əlaqədar Nazirlər Kabinəti tərəfindən Tədbirlər planının hazırlanaraq təsdiq

olunduğunu diqqətə çatdırıb. Qeyd edib ki, sənəddə əksini tapan əksər tədbirlərin icrası Mədəniyyət Nazirliyinə həvalə olunub. Nazirlik tərəfindən keçirilməsi nəzərdə tutulan tədbirlər sırasında təsviri sənət sahəsində də bir sıra layihələr yer alıb. Nazir deyib ki, Tədbirlər planına uyğun olaraq Azərbaycan rəssamlarının Şuşa şəhərinə səfəri təşkil ediləcək və onların yaratdığı əsərlər Şuşa və Bakıda sərgilənəcək. Eyni zamanda ən yaxşı əsərlərin müəllifləri mükafatlandırılacaq. Ələmətdar il münasibətilə nazirlik tərəfindən Şuşa şəhərinin qədim tarixi, mədəniyyəti və dahi şəxsiyyətlərinə aid heykəltəraşlıq müsabiqəsi də təşkil ediləcək.

"Şuşa ili" ilə bağlı bir sıra beynəlxalq layihələrin də həyata keçiriləcəyini deyən Anar Kərimov həmçinin bildirib ki, bundan sonra da Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən rəssamların işlərinin alınması, respublika daxilində və xaricdə onların fərdi sərgilərinin təşkil edilməsinə dəstək göstəriləcək.

Rəssamlar İttifaqının sədri, Xalq rəssamı Fərhad Xəlilov çıxış edərək görüşün rəssamların fəaliyyətini çətinləşdirən məsələlərin həlli üçün imkan yaradacağını və faydalı olacağını bildirib.

Rəssamlar İttifaqının üzvləri – Xalq rəssamları Arif Hüseynov, Aydın Rəcəbov, Xanlar Əhmədov və sənətsünas, Əməkdar incəsənət xadimi Ziyadxan Əliyev çıxışlarında rəssamların yaradıcılıq fəaliyyətinin daha da yaxşılaşdırılması üçün təkliflərini səsləndiriblər.

Sonda nazir Anar Kərimov "Nizami Gəncəvinin 880 illiyi" xatirə nişanını Xalq rəssamı Fərhad Xəlilova təqdim edib.

"Böyük səhnəyə ilk addımlar"

Mərkəzi İncəsənət Məktəbində
8 Mart münasibətilə konsert

Qara Qarayev adına Mərkəzi İncəsənət Məktəbində 8 Mart – Beynəlxalq Qadınlar Günü münasibətilə təhsil ocağının I sinif şagirdlərinin iştirakı ilə "Böyük səhnəyə ilk addımlar" adlı konsert keçirilib.

İlk olaraq məktəbin I siniflər üzrə xor kollektivi (bədi rəhbər və müəllim – Zənfira Nurullayeva) "Qoy həmişə günəş olsun" mahnısını ifa edib.

Sonra "Səbinə" (bədi rəhbər – Səbinə İsmaylova) və "Alov" (bədi rəhbər – Emil Penahov) rəqs kollektivlərinin şux nömrələri tədbirə xüsusi əhval-ruhiyyə qatıb. Uşaqların ifaları alqışlarla qarşılanıb.

Rəssamlıq şöbəsi şagirdlərinin (müəllimlər – Nigar Şıxəliyeva və Əli Ağadadaşov) əl işləri də xanımlara bayram hədiyyəsi olub.

Mərkəzi İncəsənət Məktəbinin direktoru, Əməkdar artist Əziz Qarayusifli şagirdlərə ilk səhnə çıxışları münasibətilə təbriklərini çatdırıb. Sonda tədbir iştirakçılarında diplomlar təqdim edilib.

Tədbir Mərkəzi İncəsənət Məktəbinin müəllimi, musiqişünas Leyla Həsənovanın təşkilatçılığı və aparıcılığı ilə gerçəkləşib.

"Mən bir yaz gülüyəm"

Nuriyyə Hüseynovanın yeni albomunun təqdimatı

Əməkdar artist, xanəndə Nuriyyə Hüseynovanın "Mən bir yaz gülüyəm" adlı musiqi albomu və sənətcə haqqında kitab işıq üzü görüb. Martin 4-də Beynəlxalq Muğam Mərkəzində musiqi albomunun və ifaçıya həsr olunan kitabın təqdimat mərasimi keçirildi. Tədbirdə həmçinin xanəndə tərəfindən yaradılan "Dünya Musiqisinin İncisi – Muğam" İctimai Birliyinin təqdimatı oldu.

Milli Məclisin Mədəniyyət komitəsinin sədri Cənab Paşayeva çıxış edərək Nuriyyə Hüseynovanın yaradıcılığından söz açdı. O, uzun illərdir xanəndənin yaradıcılığına bələd olduğunu dedi: "Türkiyə, Macarıstan və başqa ölkələrdə, müxtəlif festivallarda iştirakımız olub. Ölkə daxilində keçirilmiş çoxsaylı dövlət və ictimai tədbirlərdə olduğu kimi, xaricdə də ifa etdiyi mahnılar coşqu ilə qarşılanıb".

Millət vakili yeni musiqi albomu, haqqında yazılan kitab və yaratdığı qurum münasibətilə sənətçini

təbrik etdi, ona fəaliyyətində uğurlar arzuladı.

Nuriyyə Hüseynovaya həsr edilən "Ləyaqət simvolu" adlı kitabın müəllifi Vahid Aslan vurğuladı ki, zamanın önündə addımlamağı özünə həyat amalı seçən xanəndə həm musiqi savadı, həm də mənəvi zənginliyi ilə mühitimizdə hörmət qazanıb. O, muğamlarımızı özünəməxsus şəkildə ifa etməklə bərabər həm də daima yeniliklər axtarışındadır.

Tibb üzrə fəlsəfə doktoru Yazgül Abdiyeva və digər çıxışçılar üç ələmətdar hadisə münasibətilə musiqiçiyə xoş dileklərini çatdırdılar. Çıxışlardan sonra Nuriyyə Hüseynovanın tələbələrinin ifasında konsert proqramı təqdim olundu. Sonda qonarlara yeni işıq üzü görən kitab və "Mən bir yaz gülüyəm" adlı musiqi albomu hədiyyə edildi.

Lalə

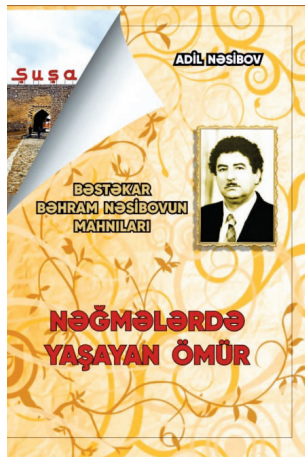
Bəhram Nəsimov Şuşa haqqında beş mahnı yazıb

Sənətkarın 80 illiyi ərəfəsində işıq üzü görən kitabda
bu barədə də söhbət açılır

O, Qarabağ torpağının füsunkar guşələrindən olan Ərgünəş dağının ətəklərində və Qozluçayın sahillərində dünyaya gəlib. Elə bəstəkar qəlbini pıçılıfı olan yazdığı həzin və ürəyeyatın mahnılardan da Qarabağ ətri, Qarabağ havası duyulurdu.

"Şahnaz təsnifi", "Səni qəmli görəndə", "Sən də həmdəm, mən də həmdəm", "Xatırla məni", "Bəxtəvər gəlin" kimi sevilən və könüllərə yol tapan nəğmələrin adını çəkəndə söhbətin Bəhram Nəsimovdan (1942-1998) getdiyi aydın olur. Müəllifinə böyük şöhrət gətirən və çox populyar olan "Qarabağ" mahnısı da onun uzun illər "xalq mahnısı" kimi tanınan əsərlərindən biridir. Vətən müharibəsi günlərində soydaşlarımızı birləşdirən mənəvi dəyərə çevrilən 59 yaşlı "Qarabağ" mahnısı sanki təzədən doğuldu. Həmin mahnı bu gün də dillər əzbəridir.

El arasında sevilən 200-dən çox mahnının bəstəkarı, həm də çoxlu şeir, qəzəl və bəhri-

təvilin müəllifi, dünyadan vaxtsız köçən istedadlı musiqçinin bu il 80 yaşı tamam olur. Bəstəkarın oğlu Adil Nəsimov atasının 80 illiyi ərəfəsində "Nəğmələrdə yaşayan ömür" adlı kitab nəşr edib. O, atasının bəstələri arasından Şuşaya həsr edilmiş beş mahnının not yazısını da aşkara çıxarıb. Mahnılardan dördü Şuşanın işğaldan əvvəlki dövrünü vəş edir, biri isə Şuşa şəhərinin işğalından sonra yazılıb.

Sözləri Nüsrət Kəsəmənliyə aid olan "İsa bulağı", Rəfiq Zəkaya aid "Cıdır düzü", Ağabəyim ağa Cavanşirə aid "Vətən bağı", Sabir Əliyevə aid "Şuşa qalası", Əkbər Qoşaliyə aid "Əziz Şuşa" mahnıları mərhum bəstəkarın Qarabağın mədəniyyət beşiyinə olan sevgisinin ifadəsidir.

Torpaq, el-oba, yurd nisgili ilə əbədiyyətə qovuşan bəstəkarın indiyə qədər ifa edilməmiş bu mahnılarına musiqi həyatı vermək Şuşanın 270 illiyinə ən yaxşı töhfələrdən biri olardı.

Qadınlar musiqidə

Bu gün yaşadığımız cəmiyyəti, həyatımızın hər hansı bir hissəsini qadınlarşız təsəvvür etmək mümkün deyil. Təqvimdə bir əsrdən artıq tarixi olan Beynəlxalq Qadınlar Günü də xanımların cəmiyyətdə, o cümlədən mədəniyyət və incəsənətdə yerinə, roluna diqqət yetirmək üçün daha bir fürsətdir.

Martin 10-da Mədəniyyət Nazirliyinin dəstəyi, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə Kamera və orqan musiqisi zalında "Qadınlar musiqidə" adlı konsert keçirildi. Rəngarəng proqramı olan konsert Azərbaycanın qadın bəstəkarlarının yaradıcılığına nəzər salmaq baxımından yaddaqlan bir sənət axşamı oldu.

Məlumdur ki, dahi bəstəkar Üzeyir Hacıbəyli Azərbaycan xanımlarını yaradıcılığa cəlb etmək yolunda böyük işlər görmüşdür. Üzeyir bəyin sevimli tələbəsi olmuş Ağabacı Rzaeva həm Azərbaycanda, həm də bütün Şərqdə peşəkar musiqi təhsili almış ilk qadın bəstəkardır. Onun ardınca Ədilə Hüseynzadə, Hökümə Nəcəfova, Şəfiqə Axundova və başqaları bəstəkarlıq sahəsinə qədəm qoyaraq Azərbaycan musiqisinin inkişafına töhfələr vermişlər.

Gözəl bəstələr müəllifi Hökümə Nəcəfova eyni zamanda Azərbaycanın ilk tarzən qadınlarından biri idi. Konservatoriyanın həm bəstəkarlığı, həm də tar bölmələrində təhsil almışdı. Konservatoriyada Üzeyir Hacıbəylinin sinfini bitirmiş Əməkdar incəsənət xadimi Ədilə Hüseynzadə öz dəst-xətti olan bəstəkarlardandır. Xalq artisti Şəfiqə Axundova Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin inkişafına əhəmiyyətli töhfələr vermiş qadın bəstəkarların içərisində xüsusi yer tutur. Onun 1974-cü ildə yazdığı "Gəlin qayası" operası Şərqdə qadın bəstəkar tərəfindən yaradılan ilk opera kimi musiqi tarixinə daxil olmuşdur.

Müasir dövrümüzdə bu sahədə böyük uğurlar qazanan qadın bəstəkarlarımızdan ilk növbədə Fərəngiz Əlizadənin adını çəkmək lazımdır. Xalq artisti, professor, AMEA-nın müxbir üzvü, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının sədri, UNESCO-nun "Sülh artisti" Fərəngiz Əlizadə

müasir Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin dünyada tanınan simalarındandır. Qara Qarayevin yetirməsi və onun ənənələrinin davamçısı olan Fərəngiz Əlizadə bəstəkar, pianoçu, dirijor, musiqişünas, pedaqoq, ictimai xadim kimi böyük nüfuz sahibidir, zəngin yaradıcılığı ilə mədəniyyətimizi Azərbaycanın hüduadlarından çox-xoş uzaqlarda parlaq şəkildə təmsil edir.

Azərbaycan musiqi mədəniyyətinə, incəsənətinə töhfələr vermiş bəstəkar Ruhəngiz Qasımovanın ürəyayatımlı, lirik, vətənpərvərlik mövzulu çoxsaylı mahnıları, musiqi əsərləri var. Ötən əsrin 60-cı illərində Xalq artisti Rəşid Behbudovun

ifasında "Anacan, dostum evlənin" mahnısı, sözün əsl mənasında, onun musiqi dünyasının vizit vərəqinə çevrilib. Bəstəkar sonralar müxtəlif tamaşalara da musiqi yazaraq sənətsevərlərin böyük rəğbətini qazanıb. Konsertdə onun "Gəlmədi" romansı Əməkdar artist İnarə Babayevanın ifasında səslənərək alqışlarla qarşılandı.

Bəstəkar, musiqişünas, maarifçi-pedaqoq Nərgiz Şəfiyeva özünün çoxşaxəli fəaliyyəti ilə musiqi mədəniyyətimizdə özünəməxsus yer tutur. Görkəmli bəstəkarımız Qara Qarayevin sinfini bitirən bəstəkar maraqlı əsərlər yaratmışdır. Konsertdə onun "Hafizi anarkən" – "Soruşma" qəzəl-romansını Əməkdar artist Anar Şuşalı ifa etdi.

Daha bir xanım – istedadlı musiqişünas, bəstəkar, fəlsəfə elmləri doktoru, professor, Bakı Musiqi Akademiyasının elmi işlər üzrə prorektoru Gülnaz Abdullazadə Azərbaycan və dünya musiqisinin fəlsəfi problemlərinə və Azərbaycan bəstəkarları-

nın yaradıcılığına dair əsərlərin müəllifidir. Onun elmi, pedaqoji və ictimai fəaliyyəti ilə yanaşı, bəstəkarlıq fəaliyyətini də qeyd etməliyik. Konsertdə onun "Könlüm siteminlə canə yetdi" (söz: Nizami Gəncəvi), "Cığır-lar", "Sən olmasan" (söz: Vahid Əziz) mahnıları Əməkdar artist, kontratenor İlham Nəzərovun ifasında səsləndi.

Azərbaycan bəstəkarlıq məktəbinin tanınmış nümayəndəsi, Əməkdar incəsənət xadimi, sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru, professor Elnarə Dadaşovanın yaradıcılıq yoluna da qısa bir nəzər salmaq istərdim. Bu yol keçən əsrin altmışıncı illərin sonundan başlamışdır. Bu illər ərzində bəstəkar musiqisinin bir çox janrlarına müraciət etmiş, o cümlədən Azərbaycan qadın bəstəkarlarından birinci olaraq balet janrında ("Sayal" baleti) müvəffəqiyyətlə özünü sınamışdır. Konsert proqramında müəllifin 3 əsəri səsləndi: "Süsən-sünbül" – orqan üçün variyasiyalı; "Səda" – iki fleyta və piano üçün pyes və "Muğam-

sayağı" – fleyta və piano üçün pyes.

İstedadlı qadın bəstəkarları-mızdan biri də Əməkdar müəllim, Azərbaycan Bəstəkarlar İttifaqının üzvü, sənətsünaslıq namizədi, professor Adilə Yusifovadır. O da musiqinin müxtəlif janrlarında özünü sınamış, maraqlı əsərlər yazmışdır. Konsert proqramında onun "Meh getir-di" (tar və piano üçün fantaziya) əsəri respublika müsabiqəsi laureatı Elnur Cəfərov və beynəlxalq müsabiqə laureatı Fəqan Həsənlinin ifasında təqdim olundu.

Konsertdə bəstəkar Rəna Qədimovanın violon və piano üçün "Prelüd-nostalji" əsəri beynəlxalq müsabiqə laureatı, Prezident təqaüddüsu Zərrin Əliyeva (violin) və Arzu Səfərovanın (piano) ifasında ilk dəfə olaraq səsləndi.

Tanınmış bəstəkar, mahir pianoçu, Xalq artisti, professor Sevdə İbrahimovinin hər bəstəsi ilk notlarından safliq, səmimiyyət, sevgi dolu hisslər aşılayır. Bəstəkarın "Laylay" (söz:

Mirzə İbrahimov), "Dörd vokaliz" silsiləsindən I və II vokalizlər Xalq artisti Gülnaz İsmayilovanın ifasında musiqisevərlərə təqdim olundu.

Daha bir bəstəkarın – Mehriban Əhmədovanın piano üçün 2 prelüdünü beynəlxalq müsabiqələr laureatı Fəridə Əhməd-bəyova ifa etdi.

Gənc nəslə aid etdiyimiz musiqiçilərdən bəstəkar-pianoçu, Bəstəkarlar İttifaqının üzvü, beynəlxalq müsabiqələr və "Gənclər mükafatı" laureatı Pikə Axundova yaradıcılıqla bərabər pedaqoji sahədə də çalışır. Konsertdə onun "Necədir?" romansı Xalq artisti Gülnaz İsmayilovanın ifasında müəllifin öz müşayiəti ilə səslənərək alqışlarla qarşılandı.

Musiqi axşamında bəstəkar, Əməkdar artist Elza Seyidcahanın "Analar", "Bir söz söylə" və "Gözəlim" mahnıları beynəlxalq müsabiqə laureatı Leyla Dadaşovanın ifasında musiqisevərlərə təqdim olundu.

Konsertdə ifa olunan əsərlər sırasında gənc bəstəkar Nərminə Nağıyevanın "Gizlədilmiş hisslər", "Hər tərəfdən" – klarnet və piano üçün pyesləri vardı.

Beləliklə, hansı nəslin nümayəndəsi olmasından asılı olmayaraq, qadın bəstəkarlarımız musiqisevərlərin qəlbini fəth etməyi bacarırlar. İftixar hissi ilə qeyd etmək lazımdır ki, bu gün müasir üslublarda yazıb-yaradan, əsərlərinin soracağı uzaq ölkələrdən gələn gənc qadın bəstəkarlarımız az deyil. Bütün bunlar milli musiqimizin qadın nümayəndələrinin irsinin öyrənilməsi və tədqiqi məsələlərini də aktual edir.

Jalə Qulamova

Azərbaycan Milli

Konservatoriyasının dosenti,

sənətsünaslıq üzrə fəlsəfə doktoru

Azərbaycanın tarixi-mənəvi irsinə dair araşdırmalara öz töhfəsini verən ADA Universiteti iki yeni layihəyə imza atıb. 1918-1920-ci illərdə nəşr edilmiş “Azərbaycan” qəzeti və XIX əsrin axırlarında işıq üzü görmüş iki hissədən ibarət “Vətən dili” dərsliyi ADA Universitetinin layihəsi üzrə latın qrafikasında kütləvi oxucuya təqdim olunur.

Martin 4-də bu münasibətlə keçirilən təqdimat mərasimində universitetin rektoru, professor Hafiz Paşayev ali təhsil ocağında Azərbaycan tarixinə xüsusi diqqət yetirildiyini deyib. 2018-ci ildə Prezident İlham Əliyevin Qazax Müəllimlər Seminariyasının 100 illik yubileyi ilə bağlı imzaladığı sərəncamı xatırladan rektor ADA Universitetinin bu sahədə gördüyü işlərdən də söz açıb. Seminariyanın tarixi binasının

Cümhuriyyətin qəzeti və ana dilində ilk dərslik

Latın qrafikasında külləvi oxucuya təqdim olunur

universitetin dəstəyi ilə bərpa edildiyi diqqətə çatdırılıb.

Hafiz Paşayev qeyd edib ki, Cümhuriyyət dövründə nəşr olunmuş “Azərbaycan” qəzetinin 450-yə yaxın nömrəsi indiyədək tam külliyyatda ərəb əlifbasından latın qrafikalı əlifbaya transliterasiya edilməyib. Bu istiqamətdə ayrı-ayrı təşəbbüslər olsa da, bütv şəkilə nəşrlər ortaya qoyulmayıb. Bildirilib ki, qəzetin tam külliyyatının transliterasiya edilmiş nəşri 20 cildə olacaq. Hazırda I və II cild ictimaiyyətdə təqdim olunur. Birinci cild 1918-ci ilin sentyabr-oktyabr aylarını, II cild 1918-ci ilin noyabr ayını əhatə edir.

ADA Universitetinin digər layihəsi ana dilində ilk dərsliyimizin – görkəmli maarifçi Aleksey Osipoviç Çernyayevski tərəfindən I hissəsi 1882-ci ildə, 1888-ci ildə isə Səfərali bəy Vəlibəyovla birlikdə II hissəsi çap edilmiş “Vətən dili”nin bir kitab halında müasir oxucuya təqdim olunmasıdır.

Tədbirdə “Azərbaycan” qəzetini transliterasiya edənlər – filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Mehdi Gəncəli və filoloq, tərcüməçi Azad Ağaoğlu, “Vətən dili” kitabını transliterasiya edən, qeyd və şərhlərin müəllifləri – Bakı Dövlət Universitetinin Ərəb filologiyası kafedrasının müdiri Vüqar Qaradağlı və şair, ədəbiyyatşünas Sayman Aruz çıxış edərək hər iki layihə barədə danışdılar.

Təqdimat zamanı hər iki nəşrin aktuallığından bəhs edilib. Nəzərə çatdırılıb ki, “Azərbaycan” qəzeti transliterasiya edilərkən rast gəlinən xəbərlər, xüsusən ictimai-siyasi hadisələrlə bağlı informasiyalar bu günümüz üçün də aktualdır. Qeyd olunub ki, vaxtilə Cənubi Qafqazda azərbaycanlı uşaq və müəllimlər üçün mükəmməl dərs vəsaiti olan “Vətən dili” həm Qori Müəllimlər Seminariyasında, həm də onun varisi olan Qazax Müəllimlər Seminariyasında tədris edilib.

Kitab o dövrün rus dərslikləri əsasında qurulsa da, tərtibçilər onu tam milliləşdirməyə nail olublar. Aleksey Osipoviç Çernyayevski və Səfərali bəy Vəlibəyov dərsliyi yazarkən Azərbaycan ziyallılarını da bu işə cəlb ediblər. Dərslikdəki əksər şəirlərin, o cümlədən rus şairi İ.Krlovun təmsillərinin tərcümə müəllifi dövrün görkəmli ziyalı Həsəneli xan Qaradağlı olub.

Təqdimatda dövlət rəsmiləri, elmi ictimaiyyət nümayəndələri iştirak ediblər.

Xalq şairi Nəriman Həsənzadə, tarix üzrə elmlər doktorları İradə Bağirova, Solmaz Rüstəmov-Tohidi, Milli Məclisin deputatları Sabir Rüstəmxanlı, Musa Qasımlı, BDU-nun professoru Nəsiman Yaqublu çıxış edərək hər iki nəşr layihəsini Azərbaycanın elmi, ictimai, mədəni həyatında mühüm hadisə kimi dəyərləndiriblər.

Qeyd edək ki, kitablar “Çaşıoğlu” nəşriyyatında nəfis tərtibatda çap olunub.

Əli bəy Hüseynzadə təkcə Azərbaycanda deyil, bütün Türk dünyasında ədəbi-ictimai və maarifçi, düşüncənin inkişafında mühüm xidmətləri olan şəxsiyyətlərimizdənədir. Martin 17-də müstəqil dövlətçiliyimizin nəzəri əsaslarının işlənilib hazırlanmasında yaxından iştirak edən görkəmli ədibin vəfatının 82-ci ildönümüdür.

Əli bəy Molla Hüseyn oğlu Hüseynzadə 24 fevral 1864-cü ildə Salyan şəhərində dünyaya göz açıb. Atası vaxtsız vəfat etdiyinə görə babası, Qafqazın şeyxülislamı Axund Molla Əhmədın himayəsində böyüyüb. O, din xadiminə baxmayaraq, dövrünün açıqfikirli insanlarından idi. Azərbaycanda ilk dəfə illəri hicridən miladiyə çevirmək üçün sinxron təqvim cədvəli hazırlayıb. Molla Əhmədin Tiflisdə yaşayan tanınmış azərbaycanlı ziyallılardan M.Ş.Vəzəh, A.Bakıxanov və M.F.Axundzadə ilə dostluq əlaqələri olub. Əli bəy məhz belə bir ziyalı mühitində böyüyüb. O, ibtidai təhsilini vaxtilə atasının dərs dediyi məktəbdə alıb. Sonra təhsilini 1875-ci ildə 1-ci Tiflis gimnaziyasında davam etdirib, burada rus dilini öyrənib. Sonra babasının köməkliyi ilə ərəb və fars dillərini də mənimsəyib.

1885-ci ildə gimnaziyanı müvəffəqiyyətlə başa vurur. Ali təhsil ardınca Rusiyaya gedən Əli bəy sənədlərini

Sankt-Peterburq Bədii Akademiyasına verir. Ancaq fikrindən daşınır, Sankt-Peterburq Universitetinin Fizika-riyaziyyat fakültəsinə qəbul olunur. Burada təhsillə yanaşı, Şərq fakültəsində tanınmış professorlar D.Mendeleyev, Y.Vaqner, N.Menşutkin, N.Beketov, V.Jukovski və başqalarının elmindən bəhrələnir. Eyni zamanda imperiyanın paytaxtında gedən ictimai-siyasi proseslərlə yaxından tanış olur. “Xalqlılar” hərəkatına rəğbət bəsləyir.

Araşdırmalarda qeyd olunur ki, bu dövrdə öz üzərində fəasləşib işləyən Əli bəy Hüseynzadə latın, yunan, fransız, alman və ingilis dillərini də mükəmməl öyrənir. Qədim yunan və Qərbi Avropa müəlliflərinin əsərlərini orijinaldan oxuyur. 1887-ci ildə Sankt-Peterburqda çar III Aleksandra sui-qəsd edilir. Bundan sonra başlayan yersiz təqiblər üzündən Əli bəy Rusiyanı tərk etmək məcburiyyətində qalır... Türkiyəyə gedən Əli bəy İstanbul Universitetinin Hərbi tibb fakültəsində təhsilini davam etdirir. Universiteti dermatoloq ixtisası üzrə başa vurur. Professor Kamal Cənabla birgə hazırladığı “Ensiklopedik tibb lüğəti”ni nəşr etdirir. Rəssamlıq fəaliyyəti ilə də məşğul olan Ə.Hüseynzadə Azərbaycan yazıçısı Zeynalabdin

Marağayının “İbrahim bəyin səyahətnaməsi” əsərinə illüstrasiya çəkir. Qələmini tərcümə sahəsində də sınayır. Ö.Xəyyamın bir neçə rübasını, F.Bondenştadt, İ.Höte, H.Heynenin əsərlərini türk dilinə tərcümə edir.

Ə.Hüseynzadə müsabiqə yolu ilə İstanbul Universitetində vaxtilə təhsil aldığı fakültədə professor köməkçisi vəzifəsinə işə götürülür. Siyasi baxışlarına görə müəyyən problemlərlə üzləşir, çıxışları hakim dairələr tərəfindən birmənalı qarşılanmır. Təqib və təhdidlərə görə 1904-cü ilin əvvəlində Fransaya gedir. Bir müddət sonra Bakıya döndür. Hacı Zeynalabdin Tağıyevin maddi dəstəyi ilə Əhməd bəy Ağayevlə birgə 1905-ci ildə “Həyat” qəzetinin nəşrinə başlayırlar. 1906-cı ildə Ə.Hüseynzadə qəzetin redaktoru olur. O daha sonra Tağıyevin maddi dəstəyi ilə 1906-cı ildə həftəlik ədəbi, elmi və ictimai-siyasi jurnal olan “Füyuzat”ı nəşr etdirir. Jurnalda Azərbaycanın tanınmış şair və yazıçılarından Məhəmməd Hadi, Mirzə Ələkbər Sabir, Hüseyn Cavid, Səid Səlməsi, Abdulla Şaiq, Abbas Səhəhət, Əlipaşa Səburun şeir və məqalələri dərc edilir. Eyni zamanda Avropanın məşhur müəlliflərindən V.Şekspir, C.Bayron, F.Şiller, İ.Höte, V.Hüqo

və digərləri haqqında yazılara da yer verilir, əsərlərinin tərcümələri işıq üzü görür. 1907-ci ildə “Füyuzat” məcmuəsi bağlandıqdan sonra Əli bəy fəaliyyətini pədaqoji sahədə davam etdirir. 1908-1910-cu illərdə “Səadət” Ruhani Xeyriyyə Cəmiyyətinin Bakıda təsis etdiyi “Səadət” məktəbində türk dili və ədəbiyyatı müəllimi, direktor işləyir. O, müdir olduğu dövrdə müəllimlər işə müsabiqə yolu ilə qəbul edilirdi.

Ə.Hüseynzadə Bakıda yaşadığı dövrdə ədəbi yaradıcılıqla yanaşı, təsviri sənətə də vaxt ayırır. Bu gün Azərbaycan Milli İncəsənət Muzeyinin ekspozisiyasını bəzəyən “Şeyxülislamın portreti”, “Bibiheybət məscidinin görünüşü” və digər əsərlərini yaradır.

Əli bəy 1910-cu ildə yenidən İstanbulla gedir. “Türk yurdu” cəmiyyətinin üzvləri arasında yer alır. “İttihad və tərəqqi” təşkilatına üzv seçilir. Bu təşkilatın xətti ilə 1915-1916-cı illərdə Qərbi Avropa ölkələrində olur. Rusiya müsəlmanlarının problemləri ilə maraqlanır. 1919-cu ildə İstanbul ingilislər tərəfindən işğal edildiyi vaxt digər “ittihadçı”lar kimi həbs olunur. Lakin qısa müddət sonra azad edilir. O, İstanbulda Heydərpaşa hərbi xəstəxanasının Tibb fakültəsində derizöhrevi xəstəlikləri üzrə müəllim işləyir.

Ə.Hüseynzadə bir daha vətənə 1926-cı ildə, I Türkoloji Qurultayda fəxri qonaq kimi iştirak etmək üçün gəlir. Tədbirdə sanballı məruzə ilə çıxış edir. Geri döndükdən sonra Türkiyə Prezidenti Mustafa Kamal Atatürkə sui-qəsdə ittiham edilərək həbs olunur. Sonra onun günahsız olduğu üzə çıxır və azad edilir.

Böyük mütəfəkkir ədib, türkçülük, müasirlik və İslam fəlsəfi üçlüyü bayrağımızın ideoloji əsasını təşkil edən Əli bəy Hüseynzadə 17 mart 1940-cı ildə, 76 yaşında İstanbulda dünyasını dəyişib. Şəhərin Qaracəhməd məzarlığında dəfn edilib.

Savalan Fərəcov

Hüseyn Cavid – 140

Hüseyn Cavid (1882-1941) Azərbaycan ədəbiyyatında romantizm ədəbi cərəyanının əsas nümayəndəsi, milli romantik şeirin və mənzum faciənin banisi-dir. O, istedadlı şair, möhir pedaqoq, dərin elmi analitik təfəkkürə malik ədəbiyyatşünas, zamanəsinin qəbul edilən mütəfəkkiri idi. Lakin Cavid ədəbiyyat tariximizdə daha çox dramaturq kimi tanınır. Cavid dramaturgiyası Azərbaycan teatrının inkişafına qüvvətli təsir göstərmiş, Avropa ənənələrinin milli teatra gətirilməsinə səbəb olub. Onun dramaturqi istedadını və milli teatrımıza xidmətini yüksək qiymətləndirən ədəbiyyatşünaslar məhz buna görə Cavid “Şərqi Şekspiri” kimi xarakterizə ediblər.

Cavidin fəlsəfi, tarixi faciələri, ailəməişət dramları pyes yaradıcılığının rəngarəng olduğunu göstərir. Onun bənzərsiz üslubu, yazı manerası Azərbaycan dramaturgiyasının yeni mərhələsi idi. Əbəz yərə tənqidçilər bu üslubu “Cavid teatrı” kimi xüsusi terminlə səciyyələndirmirlər. Ədibin “İblis”, “Şeyx Sənan”, “Xəyyam”, “Topal Teymur”, ümumilikdə 10-dan çox pyesinin hər biri öz-özlüyündə bir sənət şedevridir.

Cavidin ilk dram əsəri “Ana”dır. Daha çox mənzum faciə kimi qəbul edilən əsər 1910-cu ildə qələmə alınıb və ilk dəfə 1913-cü ildə Tiflisdə “Gürücü şirkəti” mətbəəsində kitabça şəklində işıq üzü görüb.

Əsərin yazılış tarixi Cavidin Gəncə həyatı ilə bağlıdır. O, 1909-cu ildə İstanbulda təhsilini yenidən bitirib Naxçıvana qayıtmışdı. 1910-cu ildə İstanbul Universitetindən yaxşı tanıdığı həmkarı, görkəmli ədəbiyyatşünas və tənqidçi Abdulla Surun (Abdulla Tofiq) dəvəti ilə Gəncəyə gəlib ruhani məktəbində müəllim kimi fəaliyyətə başlamışdı. İki ədib imkan tapıqca ədəbiyyatdan və teatr sənətindən söhbət edirdilər. Elə bu ərsəfdə Cavid Avropa teatrının Şərqlə vəhdətdə yeni çalarının mey-

Cavidin “Ana” əsəri və onun səhnə taleyi

dana çıxan modelini milli səhnəmizə gətirmək fikrinə düşür. Bu niyyəti onu “Ana” əsərini qələmə almağa sövq edir.

Düzdür, bu vaxta qədər Azərbaycan səhnəsində M.F.Axundzadənin, N.Vəzirovun, Ə.Haqverdiyevin, N.Nərimanovun əsərləri kifayət qədər oynanılmış, özünə tamaşaçı auditoriyası toplaya bilmişdi. 1909-cu ildə C.Məmmədqlu-

Lakin əsərin baş qəhrəmanı Səlmə Azərbaycan ədəbiyyatı üçün xarakterik olan, tipik ana obrazıdır.

Dağıstan xalqlarına, onların temperaməntinə xas əhval-ruhiyyənin hökm sürdüyü əsərin əsas xəttini Səlmə ananın oğlu Qanpoladla onun rəqibi Orxan arasında olan eşq uğrunda mübarizənin faciəvi sonluğu düşsə də, dramaturqun təbliğ etmək istədiyi əsas ideya Qafqazın müsəlman xalqlarına məxsus qonaqpərvərlik, aman istəyəne sığınacaq vermək, düşmənin belə olsa, sənə sığınana mərhəmət göstərmə kimi mənəvi xüsusiyyətlərin təbliğidir.

Əsərdə İsmət, onun qardaşı Səlim, Orxan, Qanpolad və başqa ikinci dərəcəli obrazlar səhnəyə gəlsə də, hadisələrin mərkəzində baş qəhrəman Səlmə ana durur. Əsərin böyük bir hissəsini ananın monoloqları təşkil edir.

Bəlkə də Azərbaycan tamaşaçısı “Ana” dramına qədər bir obrazın səhnədə bu qədər dayanıb zal ilə dialoqa girməsinə şahid olmamışdı. Elə bunun nəticəsidir ki, tamaşaçı əsər boyu özünü hadisələrin iştirakçısı hesab edir.

Ananın monoloqları sonralar ədəbiyyatımızda yeni ana obrazlarının yaranmasına bilavasitə təsir göstərmiş. Məsələn, Səlmə ananın oğlundan məktub gözləməsinə dilə gətirməsi Süleyman Rüstəmin məşhur “Ana və poçtalyon” əsərindəki ananın məktub intizarı ilə, demək olar ki, eynidir. Hər iki əsərdə intizar hissini ifadə edən mənzum parçalarda böyük məzmun uyğunluğu, cüzi üslub fərqi var. Səlmə ana Vidadi Babanlının “Ana intiqamı” dramındakı ananın da bilavasitə sələfidir. Hər iki əsərdə oğlunun vaxtsız ölümü ilə üzləşən, intiqam atəşi ilə alışıb-yanan, əlinə qisas almaq fürsəti düşəndə isə bunun əvəzində düşməni vicdanının hökmünə buraxmağı üstün tutan ana obrazı ilə qarşılaşırq.

Cavidin “Ana”sında qatıl obrazı da mükəmməl işlənilib. Sanki müəllif ona öz günahını anlamaq fürsəti yaradır. Əsərin final hissəsində qatıl Muradın:

Doğrayın məni rüşte-rüşte!

Əvət, doğrayın, məhv olmalı zalım!

Ah, bir alçağa mərhəmət nə lazım?

Qanlı bir canavar sağ buraxılmaz.

Mən bir xainəm, öldürün! – deyərək yalvarması bunun təəcəssümüdür.

“Ana” pyesinin nəzmlə yazılması onu daha təsirli edib. Əsərin daha sevilən olması onun heca vəznində, lakin məsnəvi formasında, həmçinin sadə danışiq dilinə yaxın tərzdə yazılmasıdır. Nümunə üçün əsərin əvvəlindən bir parça ilə sonundan bir hissəni nəzərdən keçirək. Əvvəlində, ananın uca Yaradana xitabından bir parça:

Ey mərhəmət kani, ey ulu tanrı!

Ey yerlərin, göylərin hökmdarı!

İnayət qıl, yox başqa havadar,

Yalnız varım-yoxum, tək bir oğlum var.

Sonunda, ananın namərd qonağa son müraciətindən bir hissə:

Get, namərd qonaq, get! Alçaq

mürtəc!

Get, miskin hərif, get! Cəllad, yırtıcı!

Get, vicdansız, kəndini qurtar, yaşa!

Ancaq vicdansızları, bəslər dünya.

Elə məhz buna görə də Hüseyn Cavid bəraət alandan sonra onun ilk nəşr edilən əsərlərindən biri “Ana” pyesi oldu.

Bu əsərin 1957-ci ildə ayrıca kitab halında nəşr olunmasının başqa səbəbləri də var idi. Belə ki, əsər artıq 1913-cü ildə ərəb əlifbasında çap olunmuşdu. Çapa hazırlayan Abuzər İsmayilovun işi onu transfoneliterasiya edib yeni redaksiyada oxuculara təqdim etməkdən ibarət olacaqdı. Bundan əlavə, əsərdə türkçülük, islamçılıq ideyaları, tarixi və əfsanəvi şəxsiyyətlərin taleyi deyil, azsaylı xalqlardan birinin məişəti, Qafqazda illərdən bəri tənqid olunan qan davasının pislənməsi təbliğ olunurdu. Yəni bu əsər repressiyadan sonra bəraət almış ədibi xalqımıza qaytarmaq üçün ideal başlanğıc, müharibədən sonrakı dinc quruculuq illərində cəbhədə xain düşmənin güllesinə tuş gəlmiş oğullarını, nişanlılarını, qardaşlarını itirmiş həmvətənlərimizə təsəlli ola bilərdi...

Əzizağa Nəcəfzadə
filologiya üzrə fəlsəfə doktoru,
dosent

Novruza doğru

Novruz bayramının müjdəçisi olan ilaxır çərşənbələrin içində ən möhtəşəmi, böyük təmtəraqla keçiriləni Torpaq çərşənbəsidir. Bu il Torpaq çərşənbəsi martın 15-də yur-
dumuza qədəm qoyacaq.

Əski inanclara görə, torpağın oyanması ilə təbiət bütünlüklə yenilənir. Ona görə ki, varlığın əsasını təşkil edən su, od, yel özlərinin təsdiqini torpaqda tapırlar. Daha doğrusu, torpaq bu üç ünsürün missiyasının əsas tamamlayıcısıdır. Bu ünsürlərin torpaqla təması olmasa, ya-
şam mümkün olmaz. Torpağın oyanmasının mifik kökləri eyni zamanda dirilmə, canlanma anlayışı ilə əlaqədardır.

Torpaq müqəddəsliyi türk mifik düşüncəsində, etnik-əxlaqi dəyərlər sisteminə yurd, vətən, el-oba anlayışı ilə eyni mövqədədir. Keçmişdən günümüze ulusumuzda torpağa məxsusi münasibət olub. Torpaq çərşənbəsi müxtəlif ayınları ilə digər üç çərşənbəyə bənzəsə də, bəzi əlamətləri ilə fərqlənir. Bir çox bölgəmizdə bu çərşənbə xüsusi təntənə ilə qeyd olunur. İnsanlar

Torpaq həm də yurddur, vətəndir...

torpaq sahələrinə çıxır, təmizlik işləri görür, kütləvi şənliklər keçirirlər. Həyətlərdə də tonqal qalanır, evlərdə plov dəmlənir, bayram süfrəsi açılır, hər kəs bir-biri ilə bayramlaşır. Xüsusilə uşaqlar və gənclər evlərə torba atar, qulaq falına çıxarlar. İlaxır gecəsi cavan qızlar bir yere yığılıb suda üzüyün hərəkətinə əsaslanan xüsusi ayın keçirər, gələcək talelərini “yoxlayarlar”. Qədim adətə görə, axır çərşənbə gündündə əcdadların, əzizlərin məzarları ziyarət olunar, onların ruhuna dualar oxunar...

Torpaq çərşənbəsinin mərasimləri suya, oda, yelə, həm də torpağa inamı kompleks şəkildə əks etdirir. Sonuncu ilaxır çərşənbəsinin axşamı tonqalın üstündən atılmaq köhnə ilin qadabalasını odda yandımaq, yeni ilə sağlam və yeni ruh yüksəkliyi ilə qədəm qoymaq deməkdir. Xalqımızın Novruzla bağlı düşüncəsinə görə, ilaxır çərşənbədə uşağa beşik düzəldərlər. Gün çıxmamış su üstündən atırlar...

Torpaq çərşənbəsinə münasibətdə maraqlı inanclar var. El

düşüncəsinə görə, həmin gün evdən qonşuya pul, ələk verməzlər. Şamı yarımçıq söndürməzlər. İlin axır çərşənbə gecəsinə öz evində qeyd etməlisən. Əks halda, ilaxır çərşənbəni yeddi il dalbadal başqa yerdə qarşılayacaqsan. Xalq yaddaşında torpaqla bağlı maraqlı deyimlər də var:

Torpaq deyər: öldür məni, dirildim səni!

Torpaq deyər: sən mənə tər ver, mən sənə zər verim!

Torpağa əylən namərdə əylməz.

Torpaqla əlləşən xoşbəxtliklə qarşılaşar.

Torpağa var versən, o da sənə bar verər.

Sular hərəkətlidir, torpaq bərkətlidir.

Torpaqdan pay olmaz...

Ulularımızın torpaq sevgisi, onunla bağlı inancları torpağın bolluq, bərəkət mənbəyi olması ilə əlaqədardır. Torpağımızın bərəkəti əskik olmasın. Artıq sayılı günlər qalan Novruz el-obamıza könül xoşluğu gətirsin. Bayramınız mübarək!

Fariz Yunisli

Peşəkar heykəltəraş və həvəskar fotoqraf

Milli heykəltəraş sənətində özünəməxsus yeri olan tanınmış işgə ustası, Əməkdar rəssam Albert Mustafayev martın 4-də, ömrünün 91-ci ilində dünyasını dəyişdi.

Albert Zaman oğlu Mustafayev 26 yanvar 1931-ci il tarixdə Nuxada (indiki Şəki) anadan olub. 4-cü sinfə qədər Nuxada rus məktəbində oxuyub. Ailəsinin Bakıya köçməsi ilə əlaqədar olaraq orta təhsilini Bakıda davam etdirib. Sonra Əzim Əzimzadə adına Rəssamlıq Məktəbində, 1956-1960-cı illərdə isə SSRİ Rəssamlıq Akademiyası nəzdində İlya Repin adına Leninqrad (Sankt-Peterburq) Boyakarlıq, Heykəltəraşlıq və Memarlıq İnstitutunda təhsil alıb.

1966-cı ildən Azərbaycan Polixexnik İnstitutunun Təsviri sənət kafedrasında assistent, müəllim kimi fəaliyyət göstərüb. 1975–2020-ci illərdə Azərbaycan İnşaat Mühəndisləri İnstitutunun (indiki Memarlıq və İnşaat Universiteti) Təsviri incəsənət kafedrasında baş müəllim, dosent, daha sonra isə professor vəzifələrində çalışıb.

Yaradıcılığı

Hələ 1959-cu ildə – Leninqradda institutda oxuyarkən, kurs işi olaraq gildən hündürlüyü cəmi 30 santimetr olan “Bəhram Gur əjdahanı öldürür” kompozisiyasını hazırlamışdı. 1960-cı ildə isə həmin vaxt Moskva Ali Rəssamlıq-Sənaye

Məktəbində təhsil alan Aslan Rüstəmov və Tbilisi Rəssamlıq Akademiyasını yenicə bitirmiş Qorxmaz Sücəddinovla birlikdə qərara gəlirlər ki, bu kompozisiyanı yenidən işləyib Bakıda fontan-heykəllərinin hazırlanması üzrə müsabiqəyə təqdim etsinlər. “Bəhram Gur əjdahanı öldürür” fontan-kompozisiyası üç gənc heykəltəraşın birgə əsəri kimi müsabiqəyə təqdim olunur. Bakı Şəhər Xalq Deputatları Soveti İcraiyyə Komitəsinin sədri Əliş Ləmbəranski gənc heykəltəraşların hazırladıqları işi çox bəyənir. Heykəl bürüncdən tökülərək Bakının ən görməli yerlərindən birində qoyulur və tezliklə şəhərin simvollarından birinə çevrilir.

Bundan sonra Albert Mustafayev Bakıda Nizami Kino Mərkəzinin baş fasadındakı Nizami Gəncəvi heykəli, Lütfuli Abdulla-

du. Sonralar işlədiyi Azərbaycan İnşaat Mühəndisləri İnstitutunda fotosərgisi keçirilir. 2015-ci ildə – anadan olmasının 85 illiyi münasibətilə Azərbaycan Fotoqraflar Birliyi tərəfindən daha bir fotosərgisi keçirilib və ona “İlin ən yaxşı fotoqrafı” fəxri fərmanı verilib. Özü jurnalistlərə müsahibəsində bildirmişdi ki, o, yalnız həvəskar, sadə fotoaparatlardan istifadə edir və özünü peşəkar fotoqraf hesab etmək fikrində deyil.

Albert Mustafayev 1982-ci ildə “Əməkdar rəssam”ı fəxri adı ilə, 2021-ci ildə 90 yaşının tamam olması münasibətilə isə “Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu” ilə təltif olunmuşdur.

Sənətkarın 90 illik yubileyi Bakıda, Nizami Kino Mərkəzində keçirilib. Tədbirdə onun milli heykəltəraşlıq sənətində xidmətlərindən söz açıldı, həyat və

erməni vandalları tərəfindən dağıdıldı. 28 il sonra – 2020-ci ildə, müzəffər Azərbaycan Ordusu Şuşanı erməni işğalçılarından azad etdi, Prezident İlham Əliyevin göstərişi ilə Vaqifin məqbərəsi qısa bir müddət ərzində bərpa olundu. Vaxtilə Albert Mustafayevin hazırladığı büstün eynisi yenidən burada öz yerini aldı.

2021-ci ilin avqustunda – Vaqifin məqbərəsinin bərpadan sonrakı açılışında Albert Mustafayev yaşı ilə əlaqədar olaraq şəxsən iştirak edə bilmədi, lakin mərasimi televiziya vasitəsilə evdə izləyirdi. Telejurnalist Xatirə Məmmədova isə sənətkarın evinə gedib ondan Real TV üçün müsahibə götürdü...

Albert Mustafayev uzun və mənalı ömrü sürdü, həm sənətkar, həm də pedaqoq olaraq zəngin bir həyat yaşadı.

veyin və Lətif Kerimovun xatirə lövhələri, Şekidə 1941-1945-ci illər müharibəsində həlak olmuş şəkillərin xatirəsinə 1974-cü ildə yaradılmış memorial kompleksdə “Ana heykəli”, Şuşada Molla Penah Vaqifin məqbərəsində Vaqifin büstü və başqa əl işləri ilə tanınır.

O, hələ Əzim Əzimzadə adına Rəssamlıq Məktəbində oxuyarkən fotoqrafiya işi ilə də məşğul olmağa başlamışdı. Leninqradda təhsil alarkən işe Viborq Mədəniyyət evində onun çəkdiyi fotoşəkillərin sərgisi təşkil olunmuş-

fəaliyyəti haqqında film nümayiş etdirildi.

Şuşada Vaqifin büstü

Şuşada Molla Penah Vaqifin məqbərəsindəki böyük şairin büstü Albert Mustafayevin ən uğurlu heykəltəraşlıq işlərindən biri idi. 1982-ci ildə – məqbərənin açılışında, bu büst ulu öndər Heydər Əliyevin diqqətini cəlb etmişdi. Bəlkə də elə bu büstə görə ona həmin il fəxri ad verilmişdi... 1992-ci ildə Şuşanın işğal edilməsindən sonra Vaqifin məqbərəsi, eləcə də həmin büst

Sənətkar martın 4-də Şekidəki Çöl qəbiristanlığında torpağa tapşırıldı. Dəfn mərasimində Şəki Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini Həsən Həsənov, Mədəniyyət Nazirliyi Şəki Regional Mədəniyyət İdarəsinin reis əvəzi Tərlan Nəsimov və digər rəsmi şəxslər, ictimaiyyət nümayəndələri iştirak etdilər. Allah rəhmət eləsin.

Aydın Məmmədov
M.F.Axundzadə adına Şəki
Mədəniyyət Mərkəzinin
əməkdaşı

“Ələsgər çağırıdım, Ələsgər dedim”

Zəlimxan Yaqubun Aşıq Ələsgərə həsr etdiyi əsərlər

Xalq şairi Zəlimxan Yaqubun müxtəlif illərdə Aşıq Ələsgərə həsr etdiyi şeirlər və iki poema kitab halında nəşr olunub.

“Ələsgər çağırıdım, Ələsgər dedim” adlı kitab Azərbaycan aşıq sənətinin ustasının 200 illik yubileyinə təhfinə olaraq “Ozan dünyası” Aşıq Yaradıcılığının Təbliği İctimai Birliyi tərəfindən, Alik Zahid oğlu Məmmədovun dəstəyi ilə çap edilib.

“Elm və təhsil” nəşriyyatında işıq üzü görən kitabı ictimai birliyin sədri, Əməkdar mədəniyyət işçisi Musa Nəbiyev nəşrə hazırlayıb.

Uşaq Kitabxanasında İrəvan Müəllimlər Seminariyasının 140 illiyi ilə bağlı tədbirlər

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq sərəncamına əsasən, mədəni-maarif tariximizdə xüsusi yeri olan İrəvan Müəllimlər Seminariyasının 140 illiyi silsilə tədbirlərlə qeyd olunur. F.Köçərli adına Respublika Uşaq Kitabxanasında 28 fevral – 4 mart tarixlərində paytaxtın bir sıra məktəb və liseylərinin şagirdlərinin iştirakı ilə tədbirlər təşkil edilib.

Məktəblilər 1885-1895-ci illərdə İrəvan Müəllimlər Seminariyasında dərş demiş maarifçi, pedaqoq, ədəbiyyatşünas Firudin bəy Köçərli haqqında elektron məlumat bazası, virtual sərgi və ənənəvi resurslarla tanış olublar.

F.Köçərlinin həyat və yaradıcılığı haqqında məlumat verən kitabxana əməkdaşları onun seminarıyanın ilk müəllimlərindən olduğunu diqqətə çatdırıblar. Qeyd olunub ki, F.Köçərli seminariyada ana dili və hüsnəxt fənlərini tədris edib, “Təlimi-lisani-türkü” adlı dərsləyin tərtibçilərindən biri olub, həmçinin teatr tamaşaları hazırlayıb.

Bildirilib ki, F.Köçərlinin 1891-1892-ci illərdə “Təlimi-Sokrat” əsəri və A.S.Puşkindən tərcümə etdiyi “Torqu və balıq” nağılı İrəvan şəhərində, M.Y.Lermontovun “Üç xurma ağacı” və A.Koltso-
vun “A kişi, niyə yatıbısan?” şeirlərinin tərcüməsindən ibarət kitabı Şuşada çap edilib.

Tədbirlərdə maarif xadiminin həyat və yaradıcılığına həsr olunmuş sənədli film nümayiş etdirilib. Məktəblilər F.Köçərlinin “Balalara hədiyyə” kitabından kompozisiyalar təqdim ediblər.

Xatirə təqvim

10–14 mart

Azərbaycan

10 mart 1878 – Böyük yazıçı, dramaturq, mütəfəkkir Mirzə Fətəli Axundzadə (30.6.1812 – 1878) Tiflisdə vəfat edib. 1850-ci illərdə yazdığı 6 komediya ilə Azərbaycan dramaturgiyasının, 1857-ci ildə qələmə aldığı “Aldanmış kəvəkib” povesti ilə realist Azərbaycan nəsrinin təməlini qoyub.

10 mart 1915 – İlk azərbaycanlı balerina, SSRİ Xalq artisti, SSRİ Dövlət mükafatı laureatı, professor Qəmər Hacıağa qızı Almaszadə (1915 – 7.4.2006) anadan olub. Professional səhnəni tərk etdikdən sonra Dövlət Opera və Balet Teatrının baş baletmeysteri olub (1953-1972), Bakı Xoreografiya Məktəbinin direktoru işləyib.

10 mart 1940 – Xalq artisti, xanəndə Cənəli Xanəli oğlu Əkbərov (1940 – 22.10.2021) Lənkəran rayonunun Tükəvilə kəndində doğulub. Opera tamaşalarında baş rollarda (Məcnun, Kərəm, Aşıq Qərib, Şah İsmayıl və s.) çıxış edib.

10 mart 2004 – Xalq artisti, məşhur aktrisa Nəsimə Cahangir qızı Zeynalova (20.4.1916 – 2004) vəfat edib. Musiqili Komediya Teatrında çalışıb. Filmlərdə (“Ögey ana”, “Ulduz”, “Qayınana” və s.) maraqlı obrazlar yaradıb.

10 mart 2021 – Xalq rəssamı Mirnadir Mirəli oğlu Zeynalov (12.11.1942 – 2021) vəfat edib.

11 mart 1925 – Xalq artisti, məşhur aktyor Bəşir Səfəroğlu (Bəşir Səfər oğlu Səfərov; 1925 – 24.3.1969) Bakıda anadan olub. Musiqili Komediya Teatrında tamaşaçı rəğbəti qazanan obrazlar yaradıb. “Əhməd haradadır?”, “Ulduz” və s. filmlərdə çəkilib.

11 mart 1942 – Tanınmış aktrisa Lütifiyyə Şamil qızı Səfərova (1942-2010) Bakıda doğulub. 1963-cü ildən Musiqili Komediya Teatrında çalışıb.

12 mart 1904 – Xalq yazıçısı Əbülhəsən (Əbülhəsən Əlibaba oğlu Ələkbərzadə; 1904-1986) İsmayılлы rayonunun Basqal kəndində doğulub. “Yoxuşlar”, “Müharibə”, “Dostluq qalası”, Dünya qopur” və s. romanların müəllifidir.

12 mart 1906 – Xalq şairi, dramaturq, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı Süleyman Rüstəm (Süleyman Əliabbas oğlu Rüstəmzadə; 1906 – 10.6.1989) Bakıda anadan olub. Kitabları: “Gün o gün olsun ki...”, “İki sahil”, “Durna” (komediyalar), “Təbrizim”, “Azərbaycana gəlsin” və s. Azərbaycan SSR Ali Sovetinin sədri olub.

12 mart 1933 – Xalq şairi Cabir Novruz (Cabir Mirzəbəy oğlu Novruzov; 1933 -12.12.2002) Xızı rayonunun Upa kəndində doğulub. Şeirlərinə populyar mahnılar (“Cavanlıqım”, “Ey həyat, sən nə qarıbasən”, “Tələbəlik illəri” və s.) bəstələnib. Milli Məclisin deputatı (1995-2000) olub.

12 mart 1942 – Fəlsəfə elmləri doktoru, AMEA-nın akademiki Əfəndi Firudin oğlu Daşdəmirov (1942 – 7.4.2015) Bakıda anadan olub.

13 mart 1899 – Xalq artisti Məmmədəli Hacı Heydə oğlu Vəlixanlı (Heydərzadə; 1899 – 12.4.1969) Bakının Fatmayı kəndində doğulub. 1920-ci ildən Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında çalışıb, Musiqili Komediya Teatrında tamaşalarda oynayıb. “Görüş” filmində (1955) çəkilib.

13 mart 1918 – Əməkdar mədəniyyət işçisi Xavər Əhməd qızı Vəkilova (Mirzəbəyova; 1918 – 16.1.2006) Dərbənd şəhərində doğulub. Xalq şairi Səməd Vurğunun ömür-gün yoldaşı olub. Səməd Vurğunun Ev-Muzeyinin direktoru (1975-2006) işləyib.

13 mart 1927 – Görkəmli aktyor, Xalq artisti Nodar Şaşıqoğlu (Nodar İzzətoviç Şaşıqoğlu; 1927 – 12.4.2013) Batumi şəhərində anadan olub. Moskva və Sankt-Peterburq teatrlarında, Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrında çalışıb. “Uzaq sahillərdə”, “Əsl dost”, “Bizim küçə”, “Telefonqu qız” və s. filmlərdə yaddaqalan obrazlar yaradıb.

13 mart 1928 – Tanınmış skripka ifaçısı, Əməkdar artist Azad Həməzə oğlu Əliyev (1928 – 17.8.1994) anadan olub. Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin konsertmeysteri, Azərbaycan Dövlət Konservatoriyasının müəllimi olub.

13 mart 1935 – Ədəbiyyatşünas, Əməkdar elm xadimi Arif Allahyar oğlu Hacıyev (1935-2000) anadan olub.

13 mart 1994 – Görkəmli aktyor, Əməkdar artist Həsən Abbasqulu oğlu Əbluc (22.4.1942 – 1994) vəfat edib. Teatr və televiziya tamaşalarında, kinoda yaddaqalan obrazlar yaradıb.

14 mart 1919 – Satirik şair Əliqulu Qəmküsar (Əliqulu Məşədi Ələkbər oğlu Nəcəfov; 1880, Naxçıvan – 1919) Tiflisdə qətlə yetirilib. “Molla Nəsrəddin” jurnalının tanınmış müəlliflərindən olub.

14 mart 1936 – Yazıçı-dramaturq Nahid Rəhim oğlu Hacızadə (1936-2018) Gədəbəy rayonunun Düzrəsullu kəndində doğulub. Pyesləri teatrlarda tamaşaya qoyulub, televiziya filmlərinin ssenari müəllifidir.

14 mart 1938 – Tanınmış ədəbiyyatşünas, professor Samət Qüdrət oğlu Əlizadə (1938-2002) Xızı qəsəbəsində anadan olub.

14 mart 1992 – Şair Teymur Elçin (Teymur Süleyman oğlu Əliyev; 28.3.1924 – 1992) vəfat edib. Uşaqlar üçün əsərlərin müəllifidir, rus ədəbiyyatından tərcümələr edib. Respublika Televiziya və Radio Verilişləri Komitəsinin sədri, mədəniyyət nazirinin müavini işləyib.

Dünya

10 mart 1772 – Alman filosofu, filoloq, dilçi və yazıçı Fridrix Şlegel (Friedrich Schlegel; 1772-1829) anadan olub.

10 mart 1930 – Litva şairi, yazıçı, dramaturq Yüstinas Marsinkya-
viçus (1930- 2011) anadan olub.

11 mart 1544 – İtalyan şairi Torkvato Tasso (Torquato Tasso; 1544-1595) anadan olub.

11 mart 1818 – Fransız əsilli rus baletmeysteri, tanınmış pedaqoq Marius İvanoviç Petipa (1818-1910) anadan olub.

12 mart 1672 – İrland əsilli ingilis yazıçısı, maarifçi ədəbiyyatın banilərindən biri Riçard Stil (Richard Steele; 1672-1729) anadan olub.

12 mart 1685 – İngilis filosofu, subyektiv idealizmin tanınmış simalarından biri (spiritualist) Corc Berkli (George Berkeley; 1685-1753) anadan olub.

12 mart 1728 – Alman rəssamı, klassisizmin tanınmış nümayəndəsi Anton Rafael Mençs (Anton Raphael Mengs; 1728-1779) anadan olub.

12 mart 1737 – Rus memarı, rus klassisizminin banilərindən biri Vasili İvanoviç Bəjenov (1737-1799) anadan olub.

12 mart 1937 – Gürcü opera müğənnisi (tenor), SSRİ Xalq artisti Zurab Lavrentyeviç Sotkilava (1937-2017) anadan olub.

13 mart 1838 – İtalyan yazıçısı, tarixi romanlar (“Spartak” və s.) müəllifi Raffaeello Covanyoli (Raffaello Giovagnoli; 1838-1915) anadan olub.

13 mart 1900 – Yunan şairi, ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı (1963) laureatı Giorgos Seferis (1900-1971) anadan olub.

13 mart 1910 – Türk yazıçısı Kamal Tahir Dəmir (1910 – 21.4.1973) anadan olub. “Əsir şəhərin insanları”, “Yorğun savaşı”, “Qurd qanunu” və s. romanların müəllifidir.

13 mart 1913 – Rus şairi Sergey Vladimiroviç Mixalkov (1913-2009) anadan olub.

13 mart 1922 – Məşhur kalmık şairi David Nikitoviç Kuqultinov (1922-2006) anadan olub.

14 mart 1681 – Alman bəstəkarı, musiqişünas Georg Filip Telemann (Georg-Philipp Telemann; 1681-1767) anadan olub. 40-dək operanın müəllifidir.

14 mart 1804 – Avstriya bəstəkarı, skripkaçı, dirijor Yohann Ştraus (Johann Strauss; 1804-1849) anadan olub. Üç oğlu (Yohann, Yozef, Eduard) da məşhur bəstəkar olublar.

Hazırladı: Vüqar Orxan

Xəbər verdiyimiz kimi, martın 4-də Bakıdakı Heydər Əliyev Mərkəzində tanınmış italyalı dirijor Alviçe Kazellatinin iştirakı ilə konsert proqramı təqdim olunub. Konsertdə Üzeyir Hacıbəyli adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestri və solist Emil Bağirov (klarnet) dünya klassik musiqisindən nümunələr ifa edib.

Konsertdən əvvəl jurnalistlərə müsahibə verən Alviçe Kazellati deyib: "Heydər Əliyev Mərkəzində Azərbaycan musiqiçiləri ilə çıxış etməkdən zövq alıram. Mən bu gün çıxış etdiyim orkestrlər üç il öncə də çalışmışam. Budəfəki proqram çox zəngindir. Ümid edirəm, musiqisevərlər bizim onlara ötürəcəyimiz enerjiden razı qalacaqlar..."

Proqramda Lüdviq van Beethoven, Volfqanq Amadey Motsart, Pyotr Çaykovski kimi bəstəkar-

ların əsərləri səslənib. Alviçe Kazellati dirijor kimi İtaliyanın məşhur opera teatrları

“Azərbaycan musiqiçiləri ilə çıxış etməkdən zövq alıram”

ilə əməkdaşlıq edir. 2017-ci ildə təsis edilən "Opera Italiana is in the Air" layihəsinin yaradıcısı və musiqi rəhbəridir. Layihənin əsas məqsədi gənc dinləyiciləri İtaliyanın opera irsinə cəlb etməkdir.

Konsertdə solist kimi çıxış edən klarnet ifaçısı Emil Bağirov 2014-cü ildə adı gənc istedadların "Qızıl kitabı"na yazılmaqla Prezident təqaüdü-nə, 2017-ci ildə Prezident mükafatına layiq görüldü. 2012-ci ildə Təl-Əviv (İsrail) şəhərində keçirilən beynəlxalq musiqi yarışmasında "Ən yaxşı ifaçı" seçilib. 2013-cü ildən Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin solistidir.

“Bahar çələngi”

Daşkənddəki Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzində incəsənət sərgisi

Özbəkistandakı Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzində (AMM) "Bahar çələngi" adlı incəsənət sərgisi açılıb. Tədbirdə AMM-in əməkdaşları, Özbəkistan-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin (ÖADC) üzvləri, ictimaiyyət nümayəndələri, ali məktəblərin müəllim və tələbələri iştirak ediblər.

Sərgidə Azərbaycan və Özbəkistanın milli geyimləri, kəlağaylar, özbək ipəyinin şah əsəri sayılan adraslar, xalça və süzənələr, gəlinçiklər, rəsmlər yer alıb.

AMM-in direktoru Samir Abbasov hər bir xalqın özünəməxsus incəsənətinin, milli geyim mədəniyyətinin olduğunu qeyd edərək sərginin zəngin mədəni irsimizi özündə əks etdirdiyini söyləyib: "Sərgi xalqlarımızın çoxəsrlik maddi-mənəvi dəyərlərini və istedadını nümayiş etdirir. AMM milli geyimlərin təbliği və nümayişinə xüsusi önəm verir. Daşkəndlə yanaşı, ölkənin bir sıra böyük şəhərlərində də dəb sərgiləri, dəfilələr təşkil olunur..."

ÖADC-nin icraçı direktoru, professor Erkin Nuriddinov nəsilərdən-nəsilərə ötürülən milli dəyərlərimizin, adət və ənənələrimizin, mədəni irsimizin tanı-

dılması və təbliğinin əhəmiyyətli olduğunu vurğulayıb. "Bahar çələngi" sərgisində həm Azərbaycan, həm də Özbəkistan mədəniyyət və incəsənətinə aid gözəl sənət əsərlərinin nümayiş etdirildiyini deyən E.Nuriddinov özbək milli geyimlərinin tanınmış modelyer Nərgiz Qafurova tərə-

findən hazırlandığını söyləyib. AMM-in nəzdindəki Kövkəb Əliyeva adına "Azərbaycan qızları" rəqs ansamblının ifasında milli rəqslərimiz təqdim olunub. "Bahar çələngi" sərgisi martın 20-nə qədər Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzində ziyarətçilər üçün açıq olacaq.

Sibir türklərinin dastan ənənəsi

TÜRKSOY-da xakas türkoləqə həsr olunan konfrans

Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatı – TÜRKSOY-un və Ankara Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə görkəmli xakas türkoləqə, şairə və folklorçu Alevtina Maytakovanın (1932–2005) anadan olmasının 90 ildönümünə həsr edilən konfrans keçirilib.

TÜRKSOY-un qərargahında keçirilən "Sibir türklərinin dastan ənənəsi və kamlıq inancı" mövzusunda konfransı qurumun baş katibinin müavini Bilal Çakıcı açaraq Alevtina Maytakovanın həyat və yaradıcılığı barədə məlumat verib. Diqqətə çatdırılıb

ki, onun yaradıcılığı təkcə xakas türkləri üçün deyil, bütün Türk dünyası üçün əhəmiyyət kəsb edir.

Sonra xaricdə olması səbəbilə konfransa qatıla bilməyən TÜRKSOY-un Baş katibi Düsen Kaseinovun videomüraciəti

təqdim olunub. Baş katib mü-raciətində Türk şaman mifologiyasının ayrılmaz bir parçası olan qəhrəmanlıq dastanlarının TÜRKSOY-un fəaliyyətində xüsusi yeri olduğunu və ötən müddətdə Türk dünyasına aid bir çox dastanın nəşr edildiyini deyib. Diqqətə çatdırılıb ki, onların arasında Alevtina Maytakovanın toplayıb-tərtib etdiyi və Timur Davletov tərəfindən Anadolu türkcəsinə çevrilən "Xuban Anıq" xakas dastanı da var.

Konfransda Ankara Universiteti Dil və tarix-coğrafiya fakültəsi Çağdaş türk dilləri və ədəbiyyatları şöbəsinin müdiri, professor Sema Barutcu Özönder də açılış nitqi söyləyib.

Sonra türkoləqə Alevtina Maytakovanın yaradıcılığı ilə bağlı məruzələr dinlənilib.

Çıxış edənlər xakas dilinin qorunması və inkişafında A.Maytakovanın həm folklorşünas alim, həm də şairə kimi əsərlərinin mühüm rolu olduğunu vurğulayıblar.

Sonda baş katibin müavini Bilal Çakıcı tərəfindən professorlar Sema Barutcu Özönder, Gülsüm Killi Yılmaz, Melek Erdem, Mehmet Aça və Elvira Sultrekovaya TÜRKSOY-un xakas dastancı Semyon Kadışevin (1885-1977) 130 illiyi münasibətilə hazırladığı (2015) xatirə medalları təqdim edilib.

Mehparə Sultanova

“Qadın olmaq...”

Gender bərabərliyi üzrə müasir incəsənət layihəsi

Latviyanın Azərbaycanlı Səfirliyi BMT-nin Azərbaycanlı Nümayəndəliyi və Norveçin Türkiyədəki Səfirliyi ilə birgə əməkdaşlıq çərçivəsində "Qız qalası. Qadın olmaq" layihəsinin davamı olaraq gender bərabərliyi üzrə "O" beynəlxalq müsəsi incəsənət layihəsi həyata keçirir.

"Qız qalası. Qadın olmaq – Qadınlar sülh uğrunda" adlı incəsənət festivalı ilk dəfə 2020-ci ilin noyabrında Latviyanın Azərbaycandakı Səfirliyinin təşəbbüsü və Avropa İttifaqı Nümayəndəliyinin dəstəyi ilə keçirilib.

Budəfəki layihə daha uzunmüddətli nəzərdə tutulub və 7 mart – 30 noyabr 2022-ci il tarixlərini əhatə edəcək.

Bu il layihənin əsas mövzusu BMT Təhlükəsizlik Şurasının dayanıqlı gələcək üçün qadınların rolunu vurğulayan 1325 sayılı qətnaməsinə ("Qadınlar, sülh və təhlükəsizlik haqqında") həsr olunacaq. Layihə gender bərabərliyi ilə bağlı təcrübələrini bölüşmək, eləcə də müasir incəsənət vasitəsilə qadınların həyatına təsir edən pandemiya və postmünaqişə vəziyyətlərini əks etdirmək üçün beynəlxalq iştirakçıları bir araya gətirəcək. Layihənin internet

saytı (tobeawoman.az) da fəaliyyət göstərir.

Layihə çərçivəsində tanınmış fotojurnalist Reza Dəqatının gender bərabərliyi üzrə təqdimatı olacaq.

Noyabr ayında Əməkdar rəssam Səbinə Şixlinskayanın kuratorluğu ilə Müasir İncəsənət Muzeyində "O" adlı sərgi də təşkil ediləcək. Sərginin mövzusu qadınların həyatı, cəmiyyətdəki rolu, sevinc və problemləri olacaq. Bundan başqa, payızda Latviya səfirliyinin təşəbbüsü ilə "Qadınlar dayanıqlı sabah üçün" adlı beynəlxalq konfransın keçirilməsi nəzərdə tutulur.

Layihənin tərəfdaşları arasında Azərbaycan Respublikasının Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi, BMT-nin İnkişaf Fondu, Maqşud İbrahimbəyov Yaradıcılıq Mərkəzi, Müasir İncəsənət Muzeyi, Nizami Kino Mərkəzi və digər qurumlar var.

Xronoqraf

Tarixdə bu gün

Zamanın səhifələrində qalan olaylar, faktlar...

287 il əvvəl...

10 mart 1735-ci ildə Səfəvi dövləti və Rusiya arasında Gəncə müqaviləsi bağlanıb. Səfəvi ordusunun komandanı Nadir xan və knyaz Qolitsin tərəfindən imzalanan müqaviləyə görə, rus qoşunları Xəzəryanı Azərbaycan torpaqlarını (Dərbənd, Bakı, Salyan) tərk etdilər. Bunun müqabilində Səfəvi dövləti rus tacirlərinə güzəştli ticarət şəraiti yaratmaq, Osmanlı ilə müharibədə Rusiyaya yardım etmək barədə öhdəlik götürdü.

228 il əvvəl...

12 mart 1794-cü ildə

Polşada Tadeuş Kostyusxonun başçılığı altında Rusiya və Prussiya (alman) müstəmləkəçiliyinə qarşı üsyan başlayıb. Aleksandr Suvorovun komandanlığı etdiyi Rusiya qoşunları üsyanı qan içində boğdu. Üsyan yatırıldıqdan sonra Rusiya və Prussiya Polşanı 3-cü dəfə (tamamı) bölüşdürdülər.

149 il əvvəl...

10 mart 1873-cü ildə Bakıda maarifçi Həsən bəy Zərdəbinin təşəbbüsü, dramaturq Nəcəf bəy Vəzirov, aktyor Əsgər ağa Adıgözəlov (Gorani) və Realni məktəbin şagirdlərinin iştirakı ilə M.F.Axundzadənin "Lənkəran xanının vəzirini" komediyası səhnələşdirilib. Bununla Azərbaycan peşəkar milli teatrının əsası qoyulub.

105 il əvvəl...

9 mart 1917-ci ildə Rusiya imperiyasının Müvəqqəti hökuməti Cənubi Qafqazda çar idarəçilik sisteminin – canişinliyin ləğv edilməsi barədə qərar verib. Canişinliyin əvəzində Cənubi Qafqazdan Rusiya Dövlət Dumasına seçilmiş deputatlardan ibarət yeni qurum – Zaqafqaziya Xüsusi Komitəsi yaradılıb.

102 il əvvəl...

10 mart 1920-ci ildə

Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyəti təsis edilib. Təşkilat Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin müdafiə naziri, general-leytenant Əliqası Şıxlinskının təşəbbüsü ilə yaradılıb. Prezident İlham Əliyevin 7 aprel 2008-ci il tarixli sərəncamı ilə martın 10-u Azərbaycan da "Qızıl Aypara Günü" kimi qeyd olunur.

100 il əvvəl...

12 mart 1922-ci ildə bolşevik Rusiyasının təşviqi ilə gələcək SSRİ-nin təməli kimi üç Cənubi Qafqaz respublikasının (Azərbaycan, Gürcüstan, Ermənistan) ittifaqı – Zaqafqaziya Sovet Sosialist Respublikaları Federativ İttifaqı yaradılıb. Bundan 9 ay sonra, 1922-ci ilin 30 dekabrında Zaqfederasiya SSRİ-nin qurucu subyektlərindən biri oldu.

84 il əvvəl...

11 mart 1938-ci ildə Adolf Hitler alman qoşunlarının zəbt etdiyi Avstriyanın Almaniya birləşdirildiyini ("anşlyus") elan edib. Avropanın böyük dövlətlərinin seyrçi qaldıqları işğal tezliklə Hitler iştahasını artırdı.

82 il əvvəl...

12 mart 1940-cı ildə Sovet-fin müharibəsinin (1939-1940) başa çatması ilə bağlı sülh müqaviləsi bağlanıb. SSRİ-nin böyük canlı qüvvə itikisi hesabına əldə etdiyi "qələbə" sayəsində Kareliya zolağı, Vi-borq SSRİ-yə birləşdirildi.

74 il əvvəl...

10 mart 1948-ci ildə SSRİ Nazirlər Soveti Ermənistandakı azərbaycanlı əhalinin Azərbaycana deportasiyası haqqında ikinci qərar qəbul edib. Bununla bağlı mərkəzi hökumətin ilk qərarı 1947-ci il dekabrın 23-də verilmişdi. Qərara görə, azərbaycanlı kolxozçuların boşaldığı ərazilərə xaricdən ermənilər köçürülməli idilər. Azərbaycanın rəhbəri Mirzəfər Bağirovun Staline müraciətindən sonra qərarın sərt şərtləri qismən yumşaldıldı. 100 minə yaxın azərbaycanlının deportasiyasını həyata keçirən qərarların təşəbbüskarı SSRİ Nazirlər Soveti sədrinin müavini Anastas Mikoyan idi.

30 il əvvəl...

11 mart 1992-ci ildə Böyük Britaniya və Azərbaycan Respublikası arasında diplomatik münasibətlər qurulub.

12 mart 1992-ci ildə Qazax rayonunun Aşağı Əskipara, Ağdərə rayonunun Sırxavənd, Qaraşlar, Bəşirlər, Baş Güneypəyə, Orta Güneypəyə, Xatınbəyli, Manikli kəndləri erməni silahlı qüvvələri tərəfindən işğal edilib.

Hazırladı: V.Orxan

Elan

Samux rayonu Qarayeri qəsəbəsi 2 saylı Uşaq musiqi məktəbi tərəfindən 22.06.2004-cü il tarixində Kerimov Coşğun Binnət oğluna verilmiş attestat (№06755) itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyinin nəşri

MƏDƏNİYYƏT

Qəzet 1991-ci ilin yanvarından çıxır

Baş redaktor: Vüqar Əliyev

Ünvan: AZ 1012, Bakı şəhəri, Moskva prospekti 1D
Dövlət Film Fondu, 5-ci mərtəbə

Telefon: (012) 431-28-79 (baş redaktorun müavini)
431-57-72 (redaktor)
430-16-79; 530-34-38 (müxbirlər)
511-76-04 (mühasibatlıq, yayım)

E-mail: qazet@medeniyyet.az

Lisensiya № AB 022279. **İndeks:** 0187. **Qiyməti:** 60 qəpik

"Mədəniyyət" qəzetinin kompüter mərkəzində səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunub.

Tiraj: 5072. **Sifariş:** 734

Buraxılışa məsul: Fəriz Yunisli

Yazılardakı faktlara görə müəlliflər cavabdehdir. Qəzetdə AZƏRTAC-ın materiallarından da istifadə edilir.

Bank rekvizitləri:

Kapitalbank 1 saylı Yasamal filialı
Kod: 200037. **VÖEN:** 9900003611. **SWIFT:** AIIBAZ2XXX
Müxbir hesab: AZ37NABZ01350100000000001944

MADANIYYAT QAZETİ REDAKSIYASI

H/Hesab: AZ98AIB33080019443300232103. **VÖEN:** 1300338641

Müsləman dünyasında ilk qadın deputat

Pərixanım Sofiyeva haqqında film çəkilib

Gürcüstanda müsəlman dünyasının ilk qadın deputatı Pərixanım Sofiyeva haqqında animasiya filmi çəkilib.

"Qadınların Təşəbbüslərinə Dəstək Qrupu" qeyri-hökumət təşkilatının layihəsi əsasında hazırlanan qısametrajlı ekran əsəri Tbilisinin "Amirani" kinoteatrında Feminist Filmləri Festivalı çərçivəsində ilk dəfə nümayiş etdirilib.

Gürcü dilində (İngilis dilində altı aylıqla) təqdim olunan animasiya filminin istehsal prosesi-nə azərbaycanlı icmadan məsləhətçilər də cəlb olunub.

Cizgi filminin azərbaycandilli versiyası da hazırdır və tərəfdaş təşkilatların dəstəyi ilə bu versiyaların soydaşlarımız üçün nümayişinə nəzərdə tutulub.

Məlumat üçün qeyd edək ki, Qardabani rayonunun Qaracalar kəndindən olan P.Sofiyeva (1884-1953) 1918-ci ildə Tiflis qəzası bələdiyyəsinə bitərəf üzv seçilib. O, müsəlman dünyasında seçkilərdə orqana demokratik yolla seçilən ilk qadın kimi tarixə düşüb.